

Calendario Lithuano para 1940
(Suplemento do "Lietuvis")

Brazilijos Lietuviu

Kalendorius

1940

metams

"Lietuvio" Leidinys

São Paulo

1940 m.

PATS ŽINOK IR KITAM PASAKYK, KAD:

„LIETUVIS“ yra įdomiausias, didžiausias, gausiai iliustruotas ir plačiausiai skaitomas lietuvių išeivių laikraštis ne tik Brazilijoje, bet visoje Pietų Amerikoje.

„LIETUVIS“ yra vienintelis Pietų Amerikoje lietuviškas laikraštis, kuris išeina du kart į savaitę.

„LIETUVIS“ yra pigiausias, nes jo prenumeratos kaina meil tam Brazilijoje tik 12\$000 ir su priedais tik 15\$000. Prenumeratos kaina į Lietuvą ir kitą Europos šalį — metams 20 milreisių, pusmečiui 10\$000.

Į Argentiją, Urugvajų, Šiaurės Ameriką ir kitas Amerikos šalis — metams 15\$000, pusmečiui 8 milreisiai.

„LIETUVIS“ turi didžiausią nuolatinį bendradarbių ir korespondentų kadrą tiek Brazilijoje, tiek kitose šalyse. Jame bendradarbiauja visos žymesnės mūsų kolonijos intelektualinės pajėgos.

„LIETUVIS“ yra nepartinis, grynai lietuviškas laikraštis, kuris drąsiai gina visų mūsų išeivių reikalus.

„LIETUVI“ skaito tukstančiai mūsų išeivių Brazilijoje, Argentinoje, Urugvajuje ir kitose šalyse, todėl neatsilik ir tamsta. Ne tik pats buk nuolatinis jo skaitytoju, bet paragink jį užsiprenumeruoti savo kaimyną, draugą bei pažįstamą.

„LIETUVIS“ duoda labai daug naujausių ir idomių žinių iš Lietuvos, vietos lietuvių gyvenimo, iš Brazilijos ir bendrai iš viso pasaulio.

Kas skaito „LIETUVI“, tas yra greitai, teisingai, ir plačiausiai informuotas apie viską, kas dedasi pasauly.

„LIETUVIO“ adresas:

CAIXA POSTAL 1764

SÃO PAULO — BRASIL

Redakcijos ir Administracijos bustinė: Rua Bandeirantes, 474

Telefonas 4-3925

Calendario Lithuano para 1940

(Suplemento do "Lietuvis")

Brazilijos Lietuviu

KALENDORIUS

1940

metans

Dr. Alexander M. Raschke
ANTIQUARIAN & NUMISMATIST
Chicago

"Lietuvio" Leidinys

São Paulo

1940 m.

Lietuviai, Dėmesio!

Einant vietos įstatymu nr. 3010 visi Brazilijoje gyvenantieji svetimšaliai iki štų metų birželio 30 dienos **PRIVALO UŽSIREGISTRUOTI**, o miestuose gyvenantieji — užsiregistruoti ir **IŠSIIMTI SVETIMŠALIO PASĄ**.

Šią pareigą privalo būtinai atlikti visi svetimšaliai, tiek vyrai tiek moterys, nuo 18 iki 60 metų. Taigi, tai turi atlikti ir lietuviai.

Kadangi svetimšalio paso išgavimui reikalinga paruošti dokumentai, kurių paruošimas surištas su išlaidomis ir laiku, tai São Paulo mieste gyvenantiems lietuviams tuo reikalu patariama kreiptis tiesioginiai į „Lietuvio“ redakciją.

„Lietuvio“ redakcija paruošia visus reikalingus dokumentus greitai, tiksliai, sąžiningai ir daug pigiau negu kitur, nes čia paimama tik už būtinausias išlaidas ir beveik nieko uždarbio. Tuo tarpu yra tarpininkų, kurie uždarbio paima daugiau, negu kainuoja visų dokumentų paruošimas bei kitos išlaidos.

Lietuviai išeiviai, išvengimui išnaudojimo, laiko gaišinimo ir bereikalingų išlaidų, visais registracijos ir legalizacijos reikalais kreipkitės į „Lietuvio“ redakciją. Čia Jūs gausite nemokamai visas reikalingas informacijas ir būsite apsaugoti no išnaudojimo bei nesąžiningų tarpininkų.

Lietuvių išeivių, ypač darbininkų patogumui, „Lietuvio“ redakcija interesantus priima ne tik dienos metu nuo 9 iki 7 val. vakaro, bet taip pat ir vakarais iki 10 val. vakaro antradieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. Sekmadieniais nuo 10 iki 12 val.

„Lietuvio“ redakcija randasi Bom Retiro rajone, rua Bandeirantes, 474 (netoli Luz stoties).

Visą, kas aukščiau pasakyta įsidėmėkite patys ir kitiems pasakykite.

Pirma negu eisite kur kitur, užeikite į „Lietuvio“ redakciją, kur Jums bus sąžiningai patarta, painformuota be jokio atlyginimo ar pasižadėjimo.

Neturtingiems ir nepasiturintiems mūsų išeiviams dokumentai paruošiami ir išsimokėjimui lengviausiomis sąlygomis, nepaimant už tai brangiau.

Visi lietuviai, kurie dar nesutvarkėte savo legalizacijos ir registracijos reikalų, nelaukyte paskutinių dienų ir šiandien pat tuo reikalu kreipkitės į „Lietuvio“ redakciją.

1940 metai.

Šie metai yra kilnieji ir turi 366 dienas, arba 52 savaites ir 2 dienas.
Šių metų vasario mėnuo turi 29 dienas.

SAULĖS UŽTEMIMAI.

1940 metais įvyks du saulės užtemimai. Pirmasis dalinis saulės užtemimas įvyks liepos 7 dieną 17 val. 14 minučių ir baigsis 20 val. 24 min. Užtemimas uos matomas Šiaurės Amerikoje. Brazilijoje nebus matomas.

Antrasis pilnas saulės užtemimas įvyks rugsėjo 1 dieną ir prasidės 7 val. 8 min., baigsis 12 val. 19 min. Užtemimas bus matomas Brazilijoje ir kituose Pietų Amerikos kraštuose.

MERKURIJAUS PERĖIMAS.

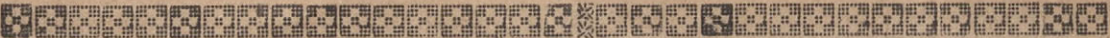
Liepos 11 dieną įvyks planetos Merkurijaus perėjimas per saulę, kuris tęsis apie penkias valandas. Brazilijoje bus pastebimas saulei leidžiantis.

BRAZILIJOS TAUTINĖS ŠVENTĖS.

Tautų brolybės šventė — sausio 1 dieną
Tiradentės mirtis — balandžio 21 dieną
Darbo šventė — gegužės 1 dieną
Brazilijos Nepriklausomybės šventė — rugsėjo 7 dieną
Mirusiųjų prisiminimas — lapkričio 2 dieną
Respublikos šventė — lapkričio 15 dieną
Kalėdų šventė — gruodžio 25 dieną

LIETUVOS TAUTINĖS ŠVENTĖS.

Lietuvos Nepriklausomybės šventė — vasario 16 dieną
Tautos šventė -- rugsėjo 8 dieną.

KILNOJAMOS BAŽNYTINĖS ŠVENTĖS.

Užgavėnių sekmadienis (karnavalas) vasario 4 dieną.
Pelenų dieną — vasario 7 d.
Velykos — kovo 24 dieną
šeštinės — gegužės 12 dieną
sv. Trejybės — gegužės 19 d.
Dievo Kūno — gegužės 23 d.
Pirmas Advento sekmadienis — gruodžio 1 dieną.

„LIETUVIO“ KALENDORIUS 1941 METAMS.

Visi metiniai „Lietuvio“ prenumeratoriai, užsimokėję už prenumeratą 15 milreisių ir 1941 metams gaus dovanai DIDELĮ IR GRAŽŲ KALENDORIŲ 1941 METAMS.

1	P	NAUJI METAI, Žalvyrio	Užrašams
2	A	Izidoriaus, Gailutės	
3	T	Genovaitės, Aimio	
4	K	Tito, Trainio, Ardangos	
5	P	Edvardo, Švičio	
6	Š	Trys Karaliai, Radišiaus	
7	S	Julijaus, Radviliaus	
8	P	Severino, Nemiros	
9	A	Hercijono, Algio	
10	T	Vilimo, Ragailės	
11	K	Veronikos, Audrio	
12	P	Anasztazo, Slodės	
13	Š	Benedikto, Ilgaudo	
14	S	Felikso, Laimučio	
15	P	Pauliaus, Dauliaus	
16	A	Marcelio, Norgailo	
17	T	Antano, Kalniaus	
18	K	Priskos, Ragnytės	
19	P	Henriko, Gedvilos	
20	Š	Fabijono Jurgūno	
21	S	Agnietės, Deimanto	
22	P	Vincento, Skaistės	
23	A	Emercijonos, Valdemaro	
24	T	Timotiejaus, Keinio	
25	K	Povilo, ap., Rimgailos	
26	P	Polikarpo, Rymanto	
27	Š	Jono Auks., Akytės	
28	S	Karolio, Nijolės	
29	P	Pranciškaus, Santvaro	
30	A	Martyno, Manvilio	
31	T	Marcelės, Kovo	

ADVOKATAS

Dr. Decio Ferraz Alvim

Veda juridines bylas ir duoda patarimus teisės srityje.

Rua Quintino Bocayuva, 54 (casa das Arcadas)

TEL. 2-3504 S. PAULO.

1	K	Ignotas, Tulegėdis	Užrašams
2	P	Grabnyčios, Vandėnė	
3	S	Blažiejus, Rasta	
4	S	Karnavalas, Barkus	
5	P	Agota, Birutė	
6	A	Darata, Alkis	
7	T	Romualdas, Ramutis	
8	K	Jonas, Darmantas	
9	P	Apolonia, Prišmantas	
10	Š	Skolastika, Keisgalius	
11	S	Liucijus, Algirdas	
12	P	Aleksiejus, Damijonas	
13	A	Kotryna, Benignas	
14	T	Valentina, Vitalius	
15	K	Faustinas, Kastulis	
16	P	Liet. Neprikl. šv. Julija	
17	S	Donatas, Viltis	
18	S	Konstancija, Ruškalis	
19	P	Sarūnas, Saugė	
20	A	Leonas, Kūnas	
21	T	Feliksas, Kęstutis	
22	K	sv. Petras, Kiežgaida	
23	P	Petras, Varguolė	
24	Š	Motiejus, Namura	
25	S	Viktoras, Regimantas	
26	P	Aleksandras, Gerdenis	
27	A	Fortunatas, Skirmantė	
28	T	Romanas, Pergula	
29	K	Povilas, Žygimantas	

Svetimšalių legalizacijos ir registracijos raikalu kreipkitės į „LIETUVIO“ redakciją,

rua Bandeirantes N° 474, S. Paulo.

Čia greitai, pigiai ir garantuotai paruošiami visi dokumentai svetimšalių registracijai bei svetimšalio paso (carteira de identidade) išgavimui. Kreipdamiesi į „LIETUVIO“ redakciją sutaupysite laiką ir pinigus.

1	P	Albinas Rusnė	Úzrasams
2	Š	Elena, Almenė	
3	S	Kunigundos, Taleinos	
4	P	Kazimiero, Dainos	
5	A	Andriaus, Adakrio	
6	T	Marcijono, Ramintos	
7	K	Tomo, Rimtauto	
8	P	Jono iš D., Beatos	
9	Š	Pranciškos, Zyginto,	
10	S	Aleksandro k., Naubarto	
11	P	Konstantino, Vartulės	
12	A	Grigaliaus Oid., Goštauto	
13	T	Kristinos, Liutvario	
14	K	Matildos, Kalgalio	
15	P	Liongino, Ruklio	
16	Š	Patricijaus, Vaidato,	
17	S	Juozapo, Varūnos	
18	P	Gabrijieliaus, Vainio	
19	A	Juozapo suž. Prutenio	
20	T	Jokymo šv. M. t. Žilbarto	
21	K	Benedikto v. Lingaila	
22	P	Povilo v., Giedgaudo	
23	Š	Pelagijaus, Vismanta	
24	S	Velykos, Glandė	
25	P	Kazimiero, Narimanto	
26	A	Liudgero, Tilkės	
27	T	Jono, Meldučio	
28	K	Kapistrato, Burkvydo	
29	P	Kiprilo, Gydaja	
30	Š	Kvirinas, Strumyla	
31	S	Benjaminsas, Islė,	

Ne tik patys skaitykite „Lietuvi“

Bet taip pat užsakykite jį savo giminėms bei draugams į Lietuvą bei kitus kraštus

Atminkite, kad Jūsų giminės ir draugai labai labai įdomaujasi Brazilijos lietuvių gyvenimu, todėl užsakę jiems „LIETUVI“ padarysite didelį malonumą ir suteiksite daug džiaugsmo.

„LIETUVIO“ prenumeratos kaina į Lietuvą ir kitus kraštus visai pigi ir kiekvienam prieinama.

1	P	Hugonas, Ringaudas	Užrašams
2	A	Pranciškus, Baisuolis	
3	T	Rišardas, Vytenis	
4	K	Izidorius, Vimbaras	
5	P	Vincentas, Zyginta	
6	Š	Celestinss, Dudutis	
7	S	Epifanijus, Zuzulė	
8	P	Dionyzas, Staugirdas	
9	A	Dilia, Rezas	
10	T	Ezekelis, Mintautas	
11	K	Leonas, Vykintas	
12	P	Julijus, Juratė, Girulis	
13	Š	Justinas, Strutis, Aga	
14	S	Valerijus, Visvaldis	
15	P	Anastazijus, Vaidotė	
16	A	Kalikštas, Giedrius, Vėja	
17	T	Anicetas, Trabus, Vorė	
18	K	Apolonia, Suvartas, Tolilė	
19	P	Simanas, Nuomė, Nerganas	
20	Š	Teodoras, Lazdona, Sigitas	
21	S	Anzelmas, Skalvė, Kryvis	
22	P	Doteras ir Kajus	
23	A	Jurgis, Tolvaiša	
24	T	Katrimas, Bartainė	
25	K	Morkus, ev. Arėjas Tyvaita	
26	P	Kletas, Kurbutas, Vilūnė	
27	Š	Zita, Aušrelė, Gotartas	
28	S	Povilas, Vitalis, Rimgailė	
29	P	Antenija, Sengailis, Indrė	
30	A	Sofija, Virbutas, Venta	

Daktaras

A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.)

Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 val. ryto ir 3 — 7 val. vakaro.

LADEIRA PORTO GERAL 12 sobr. (kampas Bôa Vista ir 25 de Março)
2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte. Tel. buto 2-5068.

1	T	Darbo kl. Diena, Pilypas	Užrašams
2	K	Anasztazas, Daugerutis	
3	P	Aleksandras, Drebulė	
4	Š	Monika, Mintautė	
5	S	Pijus, Tradenis	
6	P	Jonas ap., Baltonis	
7	A	Domicelė, Danutė	
8	T	Stanislovas Dainora	
9	K	Grigalius, Sytis	
10	P	Antanas vysk. Igauja	
11	Š	Mamertas, Dudonė	
12	S	Nerėjus, Vaidutis	
13	P	Silvacijus, Nergonė	
14	A	Banifacas, Milda	
15	T	Sekminės, Jaunutė	
16	K	Jonas, Vitargis	
17	P	Paskalis, Mandagus	
18	Š	Klaudijus, Rytė	
19	S	Petras Cel., Skaistuolis	
20	P	Bernardas, Sviedris	
21	A	Valencas, Alyvė	
22	T	Julija, Aldona	
23	K	Deziderijus, Kymantas	
24	P	Joana, Gina	
25	Š	Argentino Nepr., Agis	
26	S	Pilipas, Žydrė	
27	P	Bėda, Radvilė	
28	A	Augustinas, Augis	
29	T	Maksimas, Viksvė	
30	K	Felikaas, Mylinė	
31	P	Petronėlė, Agelė	

Geriausias Tamstos Draugas Yra

lietuviška knyga. Nepraleiskit liuso laiko tušėiomis. Skaityk lietuviškas knygas ir lietuviškus laikraščius.

Ivairių naujų ir labai įdomių knygų papigintomis kainomis galite gauti „LIETUVIO“ redakcijoje. Taip pat čia galite gauti gražių lietuviškų vyčių, paveikslų ir atvirukų. Papuoškite savo kambarių sienas lietuvišku vyčiu ir gražiais lietuviškais paveikslais.

Knygos, paveikslai ir atvirukai užsakant siunčiami į provinciją paštu.

„LIETUVIS“ RUA BANDEIRANTES, 474, São Paulo.

1	Š	Fortunatas, Daugotas,	Užrašams
2	S	Marcelinas, Anskolė	
3	P	Erazmo, Iminas	
4	A	Pranciškus, Vendrė	
5	T	Bonifacas, Kantautas	
6	K	Nobertas, Tauras	
7	P	Robertas, Silgaila	
8	S	Davėtas, Merūnas	
9	S	Felicijonas, Vorilė	
10	P	Margarita, Vingėla	
11	A	Dainius, Skirgėlė	
12	T	Barnabas, Ruta	
13	K	Antanas, Kunotas	
14	P	Bazilijus, Butrimas	
15	S	Vitas, Kirstanė	
16	S	Liutgardas, Kantigirdas	
17	P	Adolfas, Daumantas	
18	A	Marina, Gimbutas	
19	T	Gervazas, Gagžė	
20	K	Silvestras, Genulis	
21	P	Aloizas, Vėdulis	
22	Š	Paulinas, Laimutė	
23	S	Agripina, Blinda	
24	P	Jonas Kr., Pupuolis	
25	A	Vilimas, Baniutė	
26	T	Jonas ir Pov., Jaunius	
27	K	Vladislovas, Gediminas	
28	P	Irena, Taugėla	
29	Š	Petro ir Pov., Giedrimė	
30	S	Marcijalis, Uogelė	

O Tradutor Publico Juramentado

Antonio Ruffolo

Prisiekusis Vertėjas

Pasų vertimai pigiomis kainomis. Svetimšalių legalizacija.

RUA LIBERO BADARÓ 314 1-o andar sala 5

Kreip.is: nuo 10 iki 11 ir nuo

iki 5 valandų vakaro

			Užrašams
1	P	Julius, Gendrutis	
2	A	Justas, Žilvinė	
3	T	Antolius, Riotė	
4	K	Teodoras, Miglovaras	
5	P	Antanas, Lakštutė	
6	Š	Romulius, Rytone	
7	S	Kirilius ir Met., Skinutė	
8	P	Elzbieta, Tauragis	
9	A	Veronika	
10	T	Rufina, Matrimas	
11	K	Pijus, Šarūnė	
12	P	Jonas, Skaidra	
13	Š	Analektras, Austina	
14	S	Bonaventūra, Vidutis	
15	P	Henrikas, Žvingėlė	
16	A	Kamelija, Danguolė	
17	T	Aleksijus, Nelda	
18	K	Kamilas, Astutė	
19	P	Vincentas P., Šventaragis	
20	Š	Česlavas, Tautginė	
21	S	Viktoras, Pasargė	
22	P	Marija Magd., Aksė	
23	A	Apolinaras, Iigė	
24	T	Kunigunda, Seigis	
25	K	Jokūbas, Aušra	
26	P	Ona, Gluosnis	
27	Š	Natalija, Agaras	
28	S	Inocentas, Antė	
29	P	Morta, Manvydas	
30	A	Rufinas, Bijūnas	
31	T	Ignas, Lėtutė	

**Pasų, metrikų ir įvairių dokumentų vertimų
reikalu kreipkitės tiesioginiai i
„LIETUVIO“ redakciją.**

Parūpiname pasų, metrikų ir dokumentų vertimus įvairiems reikalams. Paruošiamo prašymus Lietuvos Konsulatui ir įvairioms įstaigoms. Išrūpiname TŪ PASŲ VERTIMUS, KURIE RANDASI LIETUVOS KONSULATE.

Lietuviams patarnavimas atliekamas greitai, tiksliai ir sąžiningai. Visos informacijos žodžiu ir raštu teikiamos veltui. Rašant laišką reikia pridėti atsakymui pašto ženklą už 400 reisų.

1	K	Feliksas, Gilšė	Užrašams
2	P	Alfonsas, Taugaudas	
3	Š	Steponas, Manigirdas	
4	S	Dominikas, Putginė	
5	P	Emigdijas, Nemiga	
6	A	Justas, Aulášas	
7	T	Kajetonas, Protenė	
8	K	Kirijokas, Daiva	
9	P	Romanas, Pilėnas	
10	Š	Laurinas, Laima	
11	S	Tiburcijus, Parutė	
12	P	Kiara, Dauguolis	
13	A	Ipolitas, Asibutas	
14	T	Kalištas, Eimuntas	
15	K	Stanislovas, Utenis	
16	P	Rokas, Rugelis	
17	Š	Anastazas, Sigita	
18	S	Elena, Alė	
19	P	Liudvikas, Šviesuolė	
20	A	Bernardas, Neringa	
21	T	Joana, Bukantas	
22	K	Saturninas, Karijotas	
23	P	Pilipas, Ringėlė	
24	Š	Baltramiejus, Liūdytė	
25	S	Patricijus, Gilius	
26	P	Zeferinas, Gailutis	
27	A	Kazimieras, Vizgirdis	
28	T	Augūstinas, Liūtas	
29	K	Jonas, Gardenis	
30	P	Rožė, Limietė	
31	Š	Reimundas, Rožėlė	

RADIO APARATAI

Trumpu ir ilgu bangu

Labai pigiomis importo kainomis grynais pinigais ir ilgalai-
kiam išsimokėjimui. Garantija dviem metams. Nuosava radio aparatu
taisymo dirbtuvės.

Inžinierius RIESENFELD

RUA PRATES, 43 (Rua José Paulino, kampas Luz sodno).

1	S	Egidijus, Gūnda	Užrašams
2	P	Kalista, Brutenis	
3	A	Bronislova, Mirga	
4	T	Rozalija, Girenis	
5	K	Laurynas, Teisutis	
6	P	Zakarijus, Vasmonė	
7	Š	Regina, Bariis	
8	S	Marijos gim., Gerutis	
9	P	Gornijus, Ramunė	
10	A	Mikalojus, Karilė	
11	T	Jackus, Margagiris	
12	K	Valerijonas, Mantminė	
13	P	Eugenija, Birmantis	
14	Š	Kornelius, Girutė	
15	S	Nikodemus, Sartonė	
16	P	Lucija, Virgimuntas	
17	A	Justinas, Kirnis	
18	T	Juozapas, Mangaila	
19	K	Januarijus, Vytė	
20	P	Eustachas, Vainora	
21	Š	Matas, Mantvilas	
22	S	Mauricijus, Virmantas	
23	P	Teklė, Kernius	
24	A	Gerardas, Juodis	
25	T	Herkulanas, Vientautas	
26	K	Kipras, Grazina	
27	P	Kozmas ir Damij., Danyia	
28	Š	Vaclovas, Vizgirdė	
29	S	Mykolas, Vilikajis	
30	P	Jeronimas, Bytautė	

Didžiausia lietuviška siūvykla São Paulo lietuvių
kolonijoje yra

Stasio Šliktos

Alfaiataria „ESTAN“

Didžiausias vietinių ir užsieninių medžiagų pasirinkimas. Darbas greitas, sąžiningas ir garantuotas.

Užeikite įsitikinti.

RUA DA CONCEIÇÃO, 72-A

1	A	Remigijus, Mantis	Užrašams
2	T	Eleuterijus, Eidvilis	
3	K	Evaldas, Glandis	
4	P	Pranciškus, Prytė	
5	Š	Placidus, Palemonas	
6	S	Brunoras, Kybelė	
7	P	Merkus, Berčius	
8	A	Brigita, Daugis	
9	T	Dionizas Kritis	
10	K	Bordžija, Butautas	
11	P	Zinaida, Verpė	
12	Š	Rasės Diena, Mandeika	
13	S	Eduardas, Noras	
14	A	Kalikstas, Gendrė	
15	T	Teresė, Kirbaidas	
16	K	Martijoas, Geliuonis	
17	P	Margarita, Gytė	
18	P	Lukas, Milita	
19	Š	Petras, Rūstulis	
20	S	Jonas Kant., Saulė	
21	P	Uršulė, Gylanda	
22	A	Aliodija, Narbutas	
23	T	Ignotas, Jautrybė	
24	K	Rapolas, Daugalis	
25	P	Darija, Karigaila	
26	Š	Evarista, Negis	
27	S	Sabina, Ramojus	
28	P	Simonas, Miklausėy	
29	A	Maksimilijonas, V. kis	
30	T	Zenebijus, Validė	
31	K	Narcizas, Sargė	

Lietuviška Spaustuvė

BALTICA

Labai pigiai ir gražiai atlieka visus spaustuvės darbus.

Lietuviams nuolaida. Užeikite įsitikinti.

A. BUMBLIS

Rua João Theodoro, 194

TEL. 4-3453

1	P	Visų Šventų, Kaributas Vėlinės, Šalna	Ūžrašams
2	Š		
3	S	Valentinas, Eidvyłė	
4	P	Karolis, Orūnas	
5	A	Elzbieta, Judrė	
6	T	Leonardas, Ragelis	
7	K	Florentinas, Kvietė	
8	P	Severinas, Svirbutas	
9	Š	Teodoras, Miglė	
10	S	Andrius, Gelonė	
11	P	Martynas, Kelkis	
12	A	Aurelius, Kadinė	
13	T	Eugenijus, Gražinė	
14	K	Klėmensas, Ramantas	
15	P	Albertas, Vaidila	
16	Š	Gertruda, Kubilė	
17	S	Grigaiius, Stange	
18	P	Odonas, Lėdrūna	
19	A	Pontijonas, Dainotas,	
20	T	Feliksas, Rūstutė	
21	K	Geliazijus, Vygandas	
22	P	Cecilija, Rūstenis	
23	Š	Klėmensas, Visuomis	
24	S	Flora, Rumbaudas	
25	P	Kotrina, Vismantas	
26	A	Silvestras, Dobilis	
27	T	Virgilijus, Girdutė	
28	K	Sosinas, Vakarė	
29	P	aturninas, Umedė	
30	Š	Justina, Davainis	

Vakarais linksmai laika praleisite

užėję i lietuvio L. Valiuko barą „Rio Branco“

Baras Rio Branco yra vienintelė užeiga São Paulo mieste, kur grojama LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ MUZIKA. Norėdami išgirsti lietuviškų plokštelių muzikos ir lietuviškų dainų — užeikite i

Barą „RIO BRANCO“

Rua Victoria ir Rua Rio Branco kampas

		Užrašams	
1	S	Marijonas, Butageidis	
2	P	Paulina Sirputis	
3	A	Prančiskus, Jautrė	
4	T	Barbora, Stangis	
5	K	Sobas, Nameda	
6	P	Nikalojus, Vėtra	
7	Š	Ambraziejus, Ringis	
8	S	Marijos pras., Gaila	
9	P	Leokadija, Vakarīs	
10	A	Eulilija, Eidimantas	
11	T	Damazas, Dirvonė	
12	K	Donatas, Rutaviłė	
13	P	Lucija, Kastytis	
14	S	Nikazijas, Alnis	
15	S	Valerijonas, Lygė	
16	P	Albina, Vygandas	
17	A	Lozorius, Grinius	
18	T	Viktorinas, Gotvila	
19	K	Nemeziejus, Rimantė	
20	P	Domininkas, Mitė	
21	Š	Tomas, Girinė	
22	S	Demetrijus, Dovylė	
23	P	Viktorija, Velbutas	
24	A	Kučios, Adomas ir Ieva	
25	T	KALĖDOS, Aiškutė	
26	K	Steponas, Dovilė	
27	P	Jonas ev., Dautartas	
28	Š	Teofilė, Rymas	
29	S	Eleonora, Liuksmolis	
30	P	Sabinas, Audronė	
31	A	Silvestras, Mingailė	

Kiekvienas Susipratus Lai- kraščio Skaitytojas

ne tik skaito ir platina lietuvių išeivių laikraštį „LIETUVI“, bet taip pat laiku apsimoka ir už prenumeratą.

Mielas skaitytojau, atmink, kad tavo pareiga užsimokėti už laikraščio prenumeratą 1941 metams iki šių metų gruodžio mėnesio pabaigos. Atlik tą pareigą pats ir ragink savo kaimyną bei pažįstamą tą padaryti.

Simas Bakšys.

Naujų Metų belaukiant.

Vakar laikrodis mano suklydo,
Su draugais užu stalo apsvaigo.
Tiktai žingsniai amžinojo žydo
Aida vieškeliu senojo laiko . . .

Ten minia naujų metų jau laukia.
Bet kam laukt? Jie ateis ir be rykštės.
Tik vaikai džiaugsmo ašaras braukia:
Tokios pat buvo dienos pernykštės!

Rûmuose kvepia kepsnys ir vynas
Ir veiduose ten žydi aguonos,
Tik sklepuos tebedvokia purvynas
Ir bedarbio vaikai verkia duonos! —

Čia iš fabriko tėvas negrižta:
Turi pildyti jis užgaidas ponų,
Nes išmes, kaip pasenusią vyžą,
Ten iš darbo, o čia iš purono . . .

Eina metai. Vargai nepraeina.
Mes visi nešam savąją našta . . .
O, kad duotų teisingą mūs kainą,
Kiltų džiaugsmas be galų, be krašto!

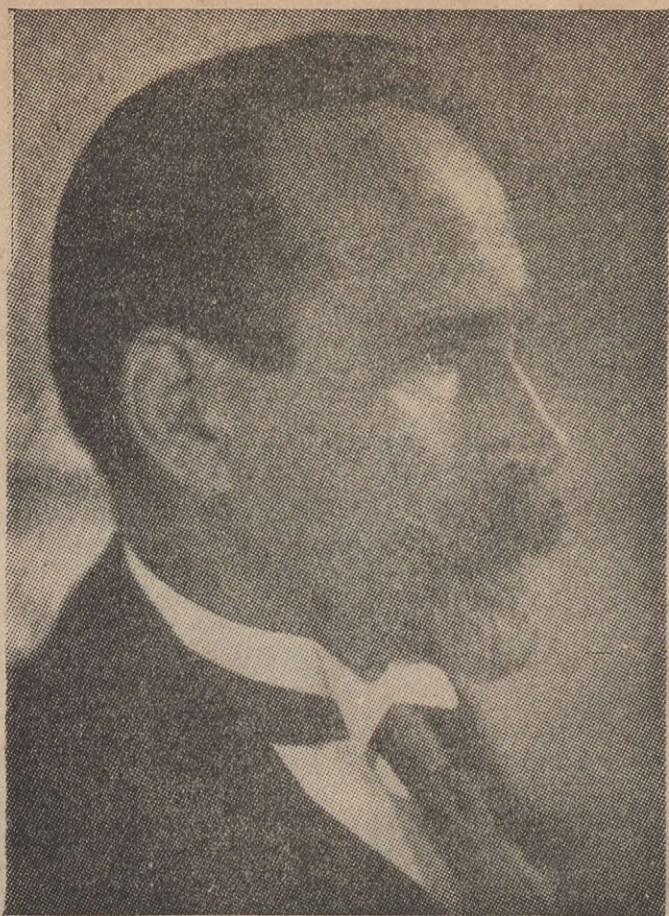
Bet dabar mes kas valandą laukiam,
Ką prislėgs dar nauja neteisybė —
Mūs likimas pakibęs ant plauko
Ir galia mūsų vargo berybė . . .

1939 m.

Dr. Adhemar de Barros

São Paulo estado Federalinis Interventorius

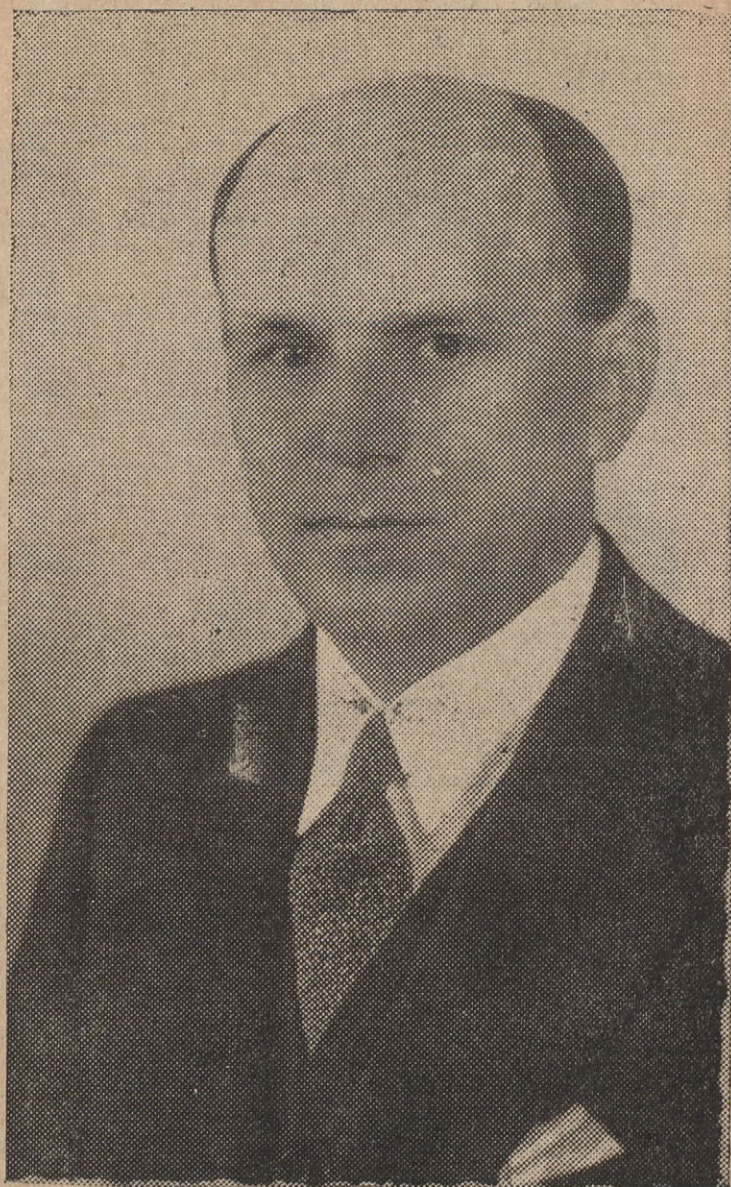

Pirmasis ir dabartinis Lietuvos Rsepublikos Prezidentas Antanas Smetona

Jau keturiolika metų, kai laisvai ir nepriklausomai Lietuvos Valstybei be pertraukos vadovauja Prezidentas Antanas Smetona. Šio didelio valstybės vyro, ilgamečio kovotojo už lietuvių tautos teises vardą gerai pažįsta kiekvienas lietuvis. Antanas Smetona yra didelės išminties politikas, visuomenės veikėjas ir valstybės vyras. Jo vadovaujama Lietuvos Valstybė sparčiais žingsniais žengia pirmyn visose gyvenimo srityse.

Lietuvos Valstybė šiuo metu gyvena neramius laikus. Aplinkui siaučia karo audra, grumiasi pasaulio ga-

liūnai, sudarydami didelį pavojų mažoms ir silpnoms tautoms, kaip Lietuva. Jei Lietuva iki šiol išliko karo audros nepaliesta ir atgavo savo amžinąją sostinę Vilnių, tai tik dėka Lietuvos Valstybės vadui Antanui Smetonai, kuris taip išmintingai vairodams valstybės vairą vedą Lietuvą į šviesesnę rytojų. Mums išeiviams džiugu, kad Laisvosios Lietuvos priešaky dar tebestovi didelės išminties žmogus Antanas Smetona. Nuoširdžiai linkime jam dar ilgus metus stovėti Lietuvos Valstybės priešaky ir toliau sėkmingai vesti lietuvių tautą į šviesesnę ateitį.

Dr. Kazys Grauzinis

Lietuvos Respublikos Nepaprastas Pasiuntinys ir
Igaliuotas Ministras Pietų Amerikai.

P. Aleksandras Polišaitis

Lietuvos Respublikos Konsulas
São Paulo mieste.

Lietuvos Konsulatas São Paulo

Lietuvos Konsulatas São Paulo mieste įsteigtas 1929 metais gegužės 20 dieną. Lietuvos Konsulatas atlieka visus konsuliarinius reikalus ir kiek gali rūpinasi šioje šalyje gyvenančių Lietuvos piliečių reikalais. Lietuvos Konsulatas S. Paulo atlieka labai daug naudingo darbo mūsų išeivijai. Kiekvieną dieną Konsulate galima sutikti daug lietuvių, kurie čia atvyksta viso-

čiausiais reikalais.

Nuo Lietuvos Konsulato įsteigimo S. Paulo mieste pasikeitė jau trys Konsulai. Pirmuoju Konsulu buvo Dr. Petras Mačiulis. Jam išvykus laikinai Konsulo pareigas ėjo a. a. Bronius Steponaitis. Pastarajam mirus Konsulu buvo paskirtas Povilas Gaučys. Nuo 1938 m. balandžio mėnesio Konsulu yra P. Aleksandras Polišaitis.

Brazilijos lietuvių organizacijos.

LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ PIRMIEJI PRADAI.

Labai naturalus žmonių gyvenimo reiškinys, kad didesnės ar mažesnės tų žmonių masės būriasi į visuomenės organizacijas, kad bendromis jėgomis siekti bendro sau gerbuvio, arba dirbti savo tautos, padermės bei visos žmonijos gerovei ir pažangai. To, gal būti, pačios gamtos sudaryto instinkto skatinamos žmonių masės, sudarė ir iš ūgdė karines, ekonomines, visuomenės ir politines grupes bei organizacijas. Ir šiandieniais mūsų gyvenamais laikais, labai jau mažai rastum žmonių, kurie šiokioms ar kitokioms visuomenės organizacijoms nepriklausytų, nepiritartų, arba nesimpatizuotų.

To paties visuomenio gyvenimo dėsniui inspiruoti ir mūs, Brazilijos lietuviai ateiviai, vos tik spėję įkelti koją į šią plačią ir vaišingą šalį ir dar beveik neapsipratę su čionykštėmis gyvenimo sąlygomis bei aplinkybėmis, ėmė galvoti apie spietimąsi į šiokius arba kitokius ratelius, kuriuose didesniais būriais susibūre, manėsi naujoje savo tėvynėje kurtis sau laimingesni ir gražesni rytojų, kovoti su pradžioje nė vieną pakankamai prigązdinusių skurdu, bendrai siekti dvasinių ir medžiaginių gerovių. Tatai buvo maždaug apie 1926—7 metus, kada mūs išeivių emigracija į šį kraštą prasidėjo, įgavusi tiesiog masinį pobūdį ir, kai ėmė rasti vinas kitas taip vadinamų inteligentų, šiokiais ar kitokiais tikslais atsibasčiusių į šią šalį.

Pirmieji mėginimai buvo, tai kurti grynai (konominio pobūdžio) organizacijas, per kurias manyta pasiekti kokio nors ekonominio gerbuvio, arba nors įsikurti žemės ūkyje, kuris, anais laimingaisiais kavos plantatoriams laikais, nė vieną ir mūsų tautiečių, daugumoje laukų artojų sūnų ir dukrų, vilioje viliojo. Tada jau gimė viena kita kolonizacijos bendrovių, imigracijos biurų, įvairių patarnavimo įstaigų, kurioms ėmėsi vadovauti kartais negrynos sąžinės žmonės, norintieji iš žmonių pasitikėjimo bei nuoširdumo greit pralobti ir susidaryti sau lengvas ir patogias gyvenimo sąlygas. Tokių

žmonių vadovaujamos draugijos bei bendrovės neilgai gyvavo, greit užsidarė palikusios vietoj rimto visuomenės organizacijos pagrindo, vien tik nepasitikėjimą vienu kitais, kuris ir po šiai dienai yra neišdildomu, neigiamai veikiančiu visuomeninį darbą faktorių.

PIRMOSIOS KULTŪRINĖS LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS.

Nepavykus pirmiesiems mėginimams sukurti kokias nors ekonominio pobūdžio draugijas bei bendroves, kurioms beabejo medžiagą galėjo sudaryti jau tiek prakutusiu visuhmenė, imta buvo galvoti apie kitokio pobūdžio organizacijas, butent, — kultūros ir švietimo tikslais, kuriose buvo manoma visuomenę auklėti ir paruošti ją produktyviam visuomenės darbui. Tam reikalui dirvą paruošti buvo įsteigta vienas kitas lietuviškų laikraščių, kurie, dėja, iš pat pirmųjų savo gyvenimo dienų tarnavo tiems žmonėms, kuriu biznio propagandos tikslu jie buvo įsteigti. Kultūrinio darbo dirvoje pradžioje jie labai menką vaidmenį vaidino, nežiūrint to, kad jie tam tikslui buvo leidžiami. Tačiau visgi pamažu buvo sužadinta žmonėse noras organizuotis ir štai 1927 metais įsteigia pirmoji lietuvių Brazilijoje kultūrinių tikslų organizacija „Aušros“ sąjunga, kuri nežiūrint to, kad gyvavo virš dviejų metų, savo veikimo tinkamai neišplėtė. 1928 metais, kilę tarp organizacijos vadų nesutarimai, priveda prie to, kad organizacija visai subira. Jos nariai pasidalyja dviem grupėmis: viena beveik kraštutiniųjų kairiųjų susibūria į Susivienijimą lietuvių Brazilijoje, o antroji bepartynių tautininkų grupė įsteigia Lietuvių Klubą.

Kaip Susivienijimas lietuvių Brazilijoje, taip ir Lietuvių Klubas neilgai veikė. Neilgai veikė kai kurios ir kitos vėliau įkurtos lietuvių organizacijos. Vienos jų žlugo beveik nepardžiusios savo veikimo, kitos gi gyvavusios kiek ilgesnį laiką užsidarydavo arba persiorganizuodavo į organizacijas kitu vardu ir kitais tikslais.

Susivienijimas Lietuvių Brazilijoje veikė iki 1930 metų vidurio. Tos „demokratiniais“ pagrindais sukurtos organizacijos veikla apsirubežiuodavo daugiausiai vakarų bei vaidinimų rengimu. Be to, ji leido savo laikraštį „Garsas“, turėjo nemažą knygynėlį ir pan. Veikimą buvo išplėtusi, gana plačiai, bet dėl vadų netakto, pakripo per daug į kairę ir 1930 metais vietos valdžios organų buvo uždaryta. Jos visas turtas buvo politinės policijos konfiskuotas, o vadams teko net šią šalį apieisti.

Lietuvių Klubas susikūrė 1929 metų pradžioje. Ši lietuvių organizacija sau savo veikimą ėmė varyti daug platesniu mastu: suorganizavo suaugusiems braižybos bei bendro lavinimosi vakarinius kursus, turėjo dainos, vaidybos ir sporto sekcijas, nemažą knygyną ir pan. Tačiau ir jai gyvuoti teko neilgai, vos iki 1930 metų. Jos žlugimo svarbiausia priežastimi buvo vadų neatsargus ir išstagingas tvarkimasis. Užsimota buvo veikti per plačiai ne pagal išgalės, prisidaryta per daug skolų ir prieita prie bankroto. Klubui užsidarius, dalis jo turto buvo paimta už skolas, kita gi pasidalyta vadovybės narių.

VELESNĖS LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS.

Pirmosioms lietuvių visuomenės organizacijoms pabirus, ant jų griuvėsių ėmė steigtis viena po kitos kultūrinės ir kitokių pobūdžių organizacijos, kurioms betgi ne visoms pavyko iki šių dienų išlaikyti.

Lietuvių jaunimo organizacija „Žiburys“, įsikūrė 1931 metais iš dalies uždaryto Susivienijimo Lietuvių Brazilijoje narių ir ėmė veikti apolitinės organizacijos pagrindais. Visas šios organizacijos veikimas apsirubežiuojo siauru pramogėlių bei menkos kultūrinės reikšmės vakarėlių rengimu iš kurių organizacijos vadai stengėsi gauti ko daugiausiai sau pelno, visai užmiršdami grynai organizacijos reikalus. Organizacija, kuri turėjo išsinomavusi gana erdves ir patogias patalpas, turėjo nemažą knygynėlį, savanaudžių vadų dėka, parlindo į skolas ir išgyvenusi apie metus laiko žlugo, nepalikusi nei mažiausių savo veiklos pėdsakų. Jos turtas ir knygynas už patalpų nuomos ne sumokėjimą, savininko buvo išparduotas.

LIETUVOS ŠACHMATININKŲ GRUPĖ

Pernai dalyvavusi pasauliniame šachmatų turnyre Buenos Aires mieste.

LIETUVIŲ KULTŪROS MENO DRAUGIJA «KULTŪRA»

1931 metais, silpnėjant «Žyburio», veiklai, daugiau kraštutinių pažiūrų buvusio Susivienijimo lietuvių Brazilijoje nariai sutvėrė L. M. K. D-ją «Kultūra» kurios siekiai ir tikslai pradžioje buvo labai neaiškūs. Nors pagrindinių jos tikslu buvo ugdyti meną, rengiant meno niškus kultūringus parengimus, šviesti ir kultūrinti visuomenę, tačiau užkulyšys buvo siekiama ir kitokių tikslų. Tiesa ši organizacija buvo išplėtusi gana plačiai savo veiklą, įsteigė net keturius savo skyrius sutraukdama nemažą būrį narių, bet veikti ir jai nebuvo lemta ilgai. Panašiai, kaip ir Susivienijimo Lietuvių Brazilijoje vadai — įsivėlė į nenaudingą politiką, kas neabejotinai atkreipė vietos valdžios dėmesį ir organizacija 1934 metais buvo uždaryta. Kiek vėliau ši organizacija persiorganizavo į dabartiniu laiku tebeveikiantį Lietuvių Meno Mėgėjų ratelį «Rytas».

LIETUVIŲ SAVYGLOBOS SAJUNGA.

Paraleliai su veikiančiomis net keliomis visuomeninėmis kultūrinėmis organizacijomis, radosi gyvo reikalo turėti nors vieną ir ekonominių bei socialinių pagrindų organizaciją. Tai spragai užkūti, pirmojo konsulo Dr. P. Mačiulio ir kun. J. Valaičio iniciatyva 1930 metais ir buvo įsteigta Lietuvių Savyglobos Sąjunga. Šiai organizacijai teko veikti sunkiais ekonominio krizės laikais, todėl ir savo veikimo ji tik kamai išvystyti negalėjo, tačiau savo laiku ir ji šį tą įnešė į lietuvių visuomeninį gyvenimą. Jos buvo suregistruoti S. Paulo mieste pašalpų reikalingi lietuviai bedarbiai, dalinta maisto produktai, laikyta Santos uoste lietuviams imigrantams sutikti įgalotinis ir pan. Vėliau tarp sąjungos vadų kilo nesutarimai dėl kai kurių įstatų paragrafų kas organizaciją ant tiek paveikė, kad ji vos išgyvenusi iki 1931 m. žlugo. Tų pačių metų pabaigoje jos vietoje buvo įsteigta Lietuvių Sąjunga Brazilijoje.

Žemės ūkio Draugija „Grūdas“, įsteigė 1932 metais. Šios draugijos tikslu buvo rūpintis lietuvių kolonizacijos reikalais. Pradžioje buvo matyta

suburti didesnis skaičius norinčių kolonizuotis, jų sudėtais pinigais užpirkti išsimokėjimo sąlygomis didesnis žemės plotas ir jame steigti lietuvių koloniją. Tuo tikslu buvo daug derėtasi su žemių savininkais, tyrinėta kolonizacijos galimūmū, registruota kolonistai ir pan. bet dėja, prie ko nors konkrečiau neprieita, nes kas svarbiausia, nebuvo kapitalo, o jį sukelti savitarpy taip ir nepasisekė. Pagaliau pačių organizacijos vadų tarpe kilo nesutarimai ir organizacijos veikimas visai apmirė. Vėliau kiek dar kelis kartus buvo mėginta draugiją atsteigti, 1937 metais net buvo perorganizuota į kooperatyvą, tačiau veikimo jos atgaivinti vistiek nepavyko ir šiandieną jau ji nebeegzistuoja.

Lietuvių Klūbas „Aušra“. Mokos rajono jaunimo buvo įsteigtas 1933 metais. Šio klubo tikslas buvo ruošti jaunimui lietuviškus parengimus ir vakarus ir tuomi jį patraukti į savųjų tarpą, apsaugojant jį nuo ištautėjimo. Be to klubas turėjo šokių tokių knygynėlių ir skaityklą, kur liuosų po dienos darbų laiku žmonės susirinkę pasiskaitydavo laikraščių ir knygų. Pradžioje organizacijos veikla buvusi labai gyva, vėliau ėmė silpnėti, o 1935 metais visai užsidaro — persiorganizuoja į Brazilijos lietuvių jaunimo sąjungos „Viltis“ Mokos skyrių.

Spaudos Bendrovė „Šviesa“ susikūrė 1929 metais. Šios pajiniais pagrindais suorganizuotos bendrovės tikslas buvo leisti laikraščius, periodinius leidinius, knygas ir pan. Ji greitai laiku išgyjo laikraščiui spaudinti reides, rinkyklai baldus ir kita ir perėmė jau beveik subankrutavusį savaitraštį „Lietuvis Brazilijoje“. Dėl stokos kapitalo savo veikimo plačiai išvystyti nepajėgė, neišgyjo net ir nuosavios spaustuovės. 1930 m. per revoliuciją, komunistinio elemento jos inventorių ir reides buvo visai sunaikintos. Po kelių metų sunkaus darbo ji vėl išgyjo turto ir kitokių spaudos reikmenų, tačiau veikimas jaus kas kart vis daugiau silpnėjo. Pagaliau 1936 metais užsidarė, o jos turta ir laikraščio leidimą perėmė Lietuvių Sąjunga Brazilijoje.

Lietuvių Klubas. 1937 metais, lietuvių inteligentų būrelis iniciatyva prie Lietuvių Sąjungos Brazilijoje buvo suorganizuotas Lietuvių klubas kurio svar

biausiu tikslu buvo rengti paskaitas, įvairių rūšių kursus, skaityklas, koncertus ir pan. Kadangi ir kitos jau veikiančios organizacijos dirbo nemažai tose pat darbo srityse, tai klubas savo veikimo išplėsti taip ir negalėjo. Surengęs keletą paskaitų ir vieną kitą koncertų, 1938 metais užsidarė.

Lietuvių Klubas „Aušra“. Tai vėliausiai susikūrusi lietuvių organizacija Brazilijoje. Ji įsikūrė 1936 metų pabaigoje Braz. Liet. Organizacijų Centro iniciatyva ir jos steigėjais buvo daugumoje BLOC-ą sudarančių organizacijų nariai. Klubo „Aušra“ tikslai buvo grynai ekonomišką pobūdžio su obalniu — stiprėkime ekonomiškai. Tiems tikslams siekti buvo užsisimot organizuoti teatrus, cirkus, viešus parengimus iš kurių gaunamas pelnas paskirtomas tikrųjų organizacijos narių tarpe.

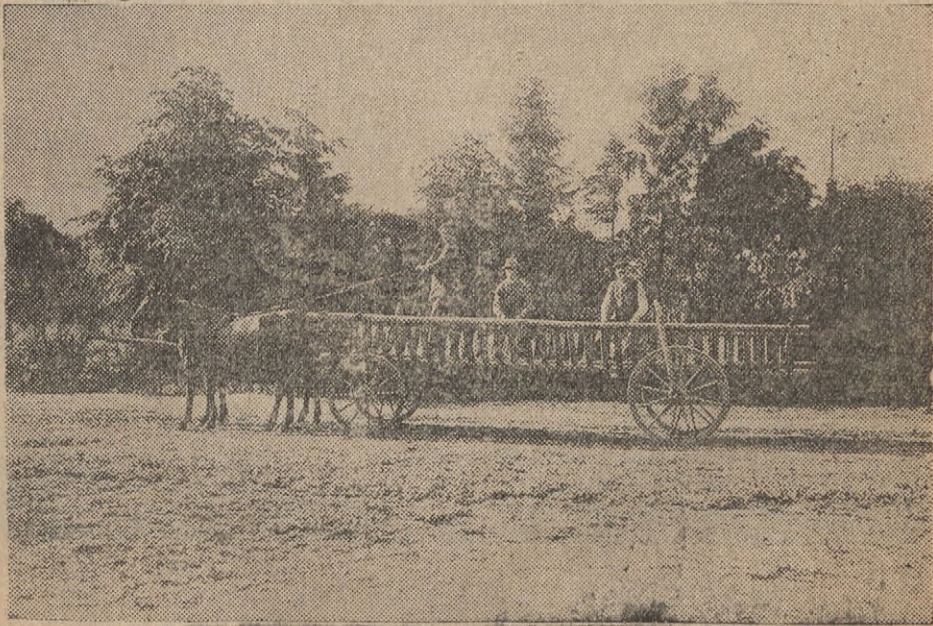
mus bei skundus, klubas 1937 metais užsidarė, nepalikęs nei mažiausio pėdsako savo kultūrinio darbo vaisių.

Apie kitas būusias Brazilijos lietuvių organizacijas, kaip 1926—7 metų lietuvių akcinę bendrovę „Agrikultūrą“, arba tų pačių laikų Dainos Meno Draugiją „Kanklės“, kurios beveik negimusių mirė, nei kalbėti netenka, nes jos jokių darbo vaisių neparodė.

Taip pat mažą veidmenį visuomeniniam lietuvių gyvenime vaidina ir dabar veikianči, kaipo Lietuvių katalikų B-nės moterų sekcija „Lietuvių Katalikų Moterų Draugija“, kurios veikla daugiausiai pasireiškia dvasiniai religinio darbo srityje.

DABAR VEIKIANČIOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS.

Šiuo metu Brazilijos lietuvių orga-

Lietuvos vaizdelis.

Savo veikimą klubas „Aušra“ pradėjo gana energingai ir plačiai, apimdama beveik visas organizacinės veiklos sritis, bet dėja veikti ilgai neteko. Intelektualinių pajėgų, nuoširdumo, o svarbiausia vienu kitais pasitikėjimo stoka privedė prie to, kad pastatęs vieną kitą vakarėlį ir pasirašęs kelis Braz. Liet. Organizacijų Centro memorandu-

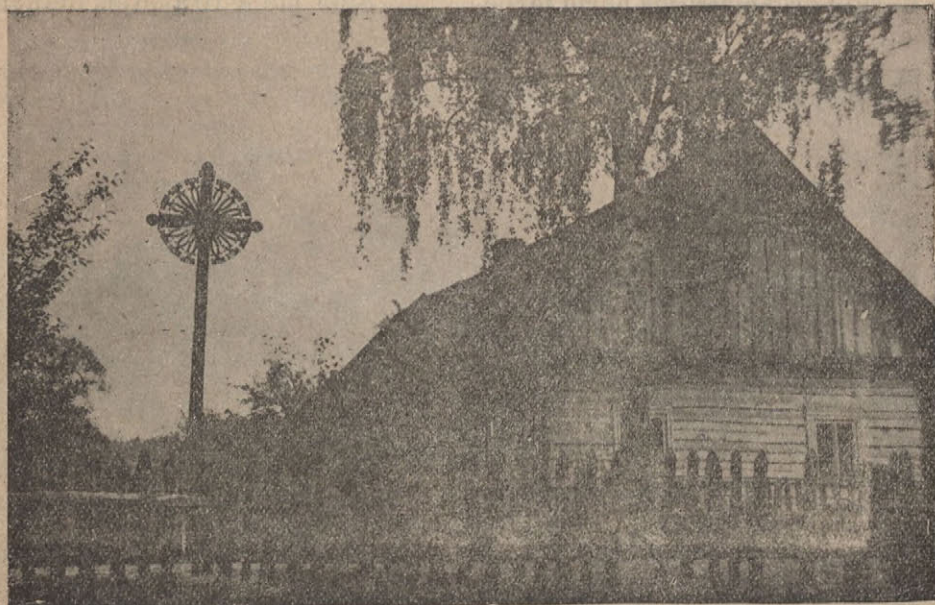
nizacijų veikiančių oficialiai ir neoficialiai yra taip pat gana apšėiai. Vienos jų veikia švietimo, kitos sporto, dar kitos meno srityse ir bendrai visos šio-kiu ar kitokių būdu stengiasi dirbti lietuvišką kultūrinį darbą. Kaip tas darbas joms vyksta, tai daugiausiai pareina nuo to, kokiais keliais prie to darbo einama ir kokio idealizmo bei pasiš-

ventimo žmonės joms vadovauja. Beveik visos organizacijos yra susibūrusios į taip vadinamus du bloku, tai Lietuvių Sąjunga Brazilijoje ir Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras... Tik Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga „Viltis“ ir Brazilijos Lietuvių Aero Klubas veikia savistoviai. Prie Liet. S. gos Braz. veikia Sporto Sąjunga „Lithuania“ Lietuvių Moterų Draugija Brazilijoje, Lietuvių Skautų būrelis ir penkios S. Paulo lietuvių mokyklos. O prie B. L. O. Centro — Lietuvių meno Megečių Ratelis „Rytas“, S. Paulo lietuvių Katalikų švento Juozapo Bendruomenė ir Lietuvių Katalikų Jaunimo Sąjunga „Vyčiai“.

Lietuvių Sąjunga Brazilijoje, pirmojo Lietuvos Konsulo Dr. P. Mačiulio ir kitų susipratusių lietuvių iniciatyva įs-

kė savistoviai, tvarkydamosios pagal savo vidaus statutus. Liet. S. Br. ir jos narių organizacijų veikimas labai gražiai klestėjo maž daug iki 1935 metų. Vėliau išvykus Konsului Dr. P. Mačiuliui, veikimas ėmė silpnėti. Daug tam pakenkė kilusi kolonijos vadų tarpe nesantaika ir dar vėliau kitų organizacijų varoma prieš S. gą akcija, kurią paaštrino dar daugiau atvykę nauji kolonijos kapelionai ir 1938 metais DULR-o pirmininko São Paule viešėjimas... Žymiai sumenkėjo ir į ją įeinančių kitų organizacijų veikla, kurių viena kita iš jos pasitraukusios net ir visai užsidarė.

Pastaruoju laiku L. S. Br. veikla kiek pasyvesnė, nes visas jos dėmesys ir pastangos nukreiptos į mokyklas, kurios veikia pavyzdinčiai. Jos nariai

Lietuvos ūkininko gyvenamasis namas.

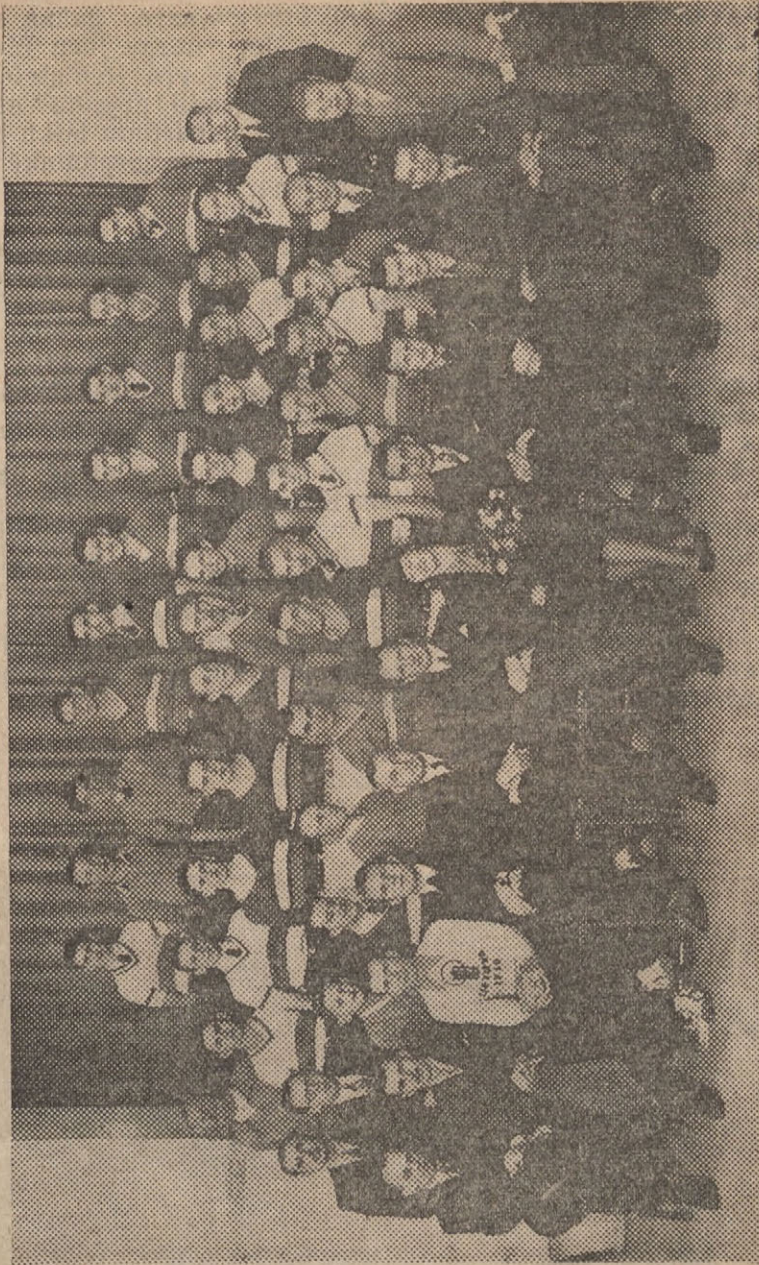
teigta 1931 met. lapkričio mėn. Jos pagrindiniu tikslu buvo globoti ir rūpintis veikiančiomis S. Paulo mieste lietuvių mokyklomis, sudaryti teisinį veikimui pagrindą kitoms lietuviškoms organizacijoms ir bendrai koordinuoti ir derinti visuomeninio ir kultūrinio darbo veiklą. Kaip juridinei teisėtai organizacijai buvo patikėtas ir vėliau įgytas mokyklų nejudomas turtas. Įsisteigus L. S. Brazilijoje į ją kaip nariai įėjo, visos tuo laiku veikusios S. Paulo lietuvių organizacijos, kurios tačiau vei-

— organizacijos veikia taip pat nebloginai. L. S. Br. metinis balansas siekia keliolikos tukstančių mil. reisų. O visas jos globojamas turtas vertinamas 500.000 mil. reisų. Ji leidžia ir savo laikraštį „Lietuvis“, kuris išeina du kartus savaitėje. Laikraščio faktinio redaktorium yra p. St. Vancevičius. Dabartinę valdybą sudaro — L. Gaigalas — pirmin., S. Jurevičius — sekret. ir J. Jurgilas — išdininkas.

Sporto Sąjunga „Lithuania“, tai seniausia dar tebeveikiančių Brazilijos

lietuvių organizacija, įsteigta 1929 metais birželio mėn. 11 dien. Iniciatoriais buvo: J. Januškis, V. Kropas, V. Dambrauskas, A. Norkus, V. Ramanauskas, J. Biržinckas ir P. Jurgutis. Pradžioje Lithuania veikė, kaip Lietuvių klubo sporto sekcija. Vėliau klubui užsidiarius ėmė veikti savystoviai. Pradžioje

tininkų ir apie 300 narių. 1936 metais buvo atidarytas dar vienas V. Bellos skyrius, o 1937 m. Parque das Nações. Vis skyriai kas met padaro po kelias dešimt futbolo, stalo teniso ir kitokių rungtynių, kurių daugumą laimėja. Šiuo metu gana aktingai veikia Bom Retiro, Moókos ir V. Bellos skyriai, kitų vei-

Brazilijos lietuvių Sporto S-gos „Lithuania“ 1939 mt. stalo teniso pirmenybių dalyviai su S-gos garbės nariais Konsulu A. Polišaičiu, Konsulato sekretoriumi ats. kap. J. Čiuvinsku, S-gos Pirmininku J. Gaigalu ir mokytojais.

del ekonominių trūkumų, veikimas buvo menkas, bet vėliai perejus į Lietuvių namus R. Bandeirantes, 474, veikims nepaprastai sparčiai ėmė gyvėti... Jau 1935 metais Sąjunga turėjo keturius skyrius su 150 įvairių sporto šakų spor-

kimas kiek apmires. Dabar Sąjunga turi virš 200 narių. Visas jos turtas ir laimėtosios taurės vertinama apie 6:000 mil reisų, o jos metinis balansas siekia 5:000 mil reisų. Pastaruoju laiku valdžiai pareikalavus visus sporto orga-

nizacijų vienetus registruoti, kas sudaro nemažų išlaidų, numatoma visus skyrius sujungti į vieną organizacinę vieneta, išsinomuoti patogias patalpas, sporto aikštę, kas beabejonės veikimą dar daugiau pagyvintų ir organizaciją dar daugiau sustiprintų.

Sporto sąjunga „Lithuania“ kaipo grynai sporto organizacija gražių rezultatų yra pasiekusi sporto srityje. Jos sportininkai nekarta yra labai gražiai užsirekomendavę ir išgarsinę ne tik kolonijos, bet ir lietuvių tautos vardą kaip čia Brazilijoje, taip ir tautinėje olimpiadoje, Kaune. Be savo tiesioginių darbų „Lithuania“ yra nemaža nudirbusi ir kitokio kultūrinio darbo, rengdama gražius koncertus, kultūringus parengimus, paskaitas ir pan.

Dabartinę S. S-gos „Lithuanijos“ Centro vadovybę sudaro L. Gaigalas — pirmin., Ed. Pažėra — sekret. V. Degutis — išdin. B. Šukevičius — visep. J. Karolis — reikalų vedėjas ir J. Jurgilas — sporto instruktorius.

Šiais metais sporto Sąjunga „Lithuania“ įžengė į savo gyvenimo antrąjį dešimtmetį.

Lietuvių Moterų Draugija Brazilijoje. P. E. Mačiūlienės, L. Majienės, J. Januškienės ir A. Čemarkienės iniciatyva įkurta 1932 metų pabaigoje. Pradžioje ji turėjo sau už tikslą padėti bei darbams lietuviams moterims ir mergaitėms, padedant surasti joms darbą

ir apsaugojant nuo išnaudotojų. Vėliau ji savo veikimą išplėtė grynai organizaciniais pagrindais ruošdavo gražius kultūringus parengimus, rengdavo paskaitas ir pan. Savo laiku turėjo net tris skyrius su virš 100 narių. Dabartiniu leiku veikia tik Villa Belos skyrius, kuriame yra apie 50 narių. Liet. Mot. D. Brazilijoje yra didelės brazilų organizacijos „Cruzada pro Infancia“ nariu, kur jos narės gauna nemokamą medicinišką patarnavimą. Liet. Moterų D-ja Brazilijoje yra vienintelė organizacija, kuri niekad neįtūtė ekonomiškų trūkumų ir dabartiniu laiku laikosi gana tvirtai. D-jos pirmininkė yra Mok. L. Majienė.

Lietuvių Skautų Draugovė, skautininko mok. Edvardo Pažėros iniciatyva įsteigta 1932 metais prie Vysk. M. Valančiaus mokyklos. Vėliau jos būreliai buvo suorganizuoti prie Dr. J. Basanavičiaus, Dr. V. Kudirkos ir Vytauto Didžiojo lietuvių mokyklų, kuriuose jau buvo virš 100 skautų. Vėliau veikimas buvo kiek apmirus, tik 1938 metais Konsului p. A. Polišaičiui suorganizavus skautų rėmėjų būrelį veikimas smarkiai pagyvėjo. Šiuo laiku skautų būreliai veikia prie Vytauto Didžiojo, Vysk. M. Valančiaus mokyklų ir Vila Anastazijoje Jiems sėkmingai vadovauja mokyt. Ed. Pažėra ir ponija O. Pažerienė.

Lietuvos kariai laisvame pajūryje.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ SAJUNGA „VILTIS“ veikia nuo 1932 metų. Ji įsikūrė iš veikusių prie Lietuvių Klubo dainos ir Meno sekcijų ir pradžioje iki 1932 metų veikė sv. Cecilijos choro vardu, aptarnaudama bažnyčią per lietuvių pamaldas ir ruošdama viešus parengimus ir tautinių švenčių paminėjimus. Kiek vėliau organizacinei veiklai plečiantis ir be to naujam kolonijos kapelionui kun. B. Sugintui ėmus per daug kištis į vidaus organizacijos reikalus, buvo nutarta nuo bažnyčios kiek atsipalaidoti ir imti veikti savystoviai. Pasirašyta įstatai persiorganizuota grynai organizaciniais pagrindais ir veikta jau Lietuvių Dainos Meno Draugija „Viltis“ vardu. 1933 metais kada organizacija jau ant tiek užaugo, kad radosi reikalo steigti jos skyrius, buvo išplėsti jos įstatai ir pati organizacija jau pavadinta Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga „Viltis“. Tuo vardu ši organizacija ir dabar veikia. 1934 5 savo gyvenimo metais B. L. J. S. „Viltis“ savo veikimą buvo ant tiek išplėtusi, kad buvo jau laikoma viena iš tvirčiausių ir skaitlingiausių tų laikų lietuvių organizacijų. Turėjo net tris skyrius su virš 200 narių, du gerus choros, savo dūdų orkestrą, vaidybos meno sekciją, nemažą knygyną ir pan. Tai buvo gal būti vienintelė organizacija, kuri lietuviško darbo atžvilgiu šioje kolonijoje yra daugiausiai nuveikusi. Tačiau ir šios organizacijos likimas ne kuo skyrėsi nuo kitų organizacijų. 1935 metais konsului Mačiuliui išvykus, kilusios kolonijoj intrigos ir ją taip paveikė, kad veikimas staiga ėmė silpnėti. Pagaliaus pasitraukė iš Lietuvių Sąjungos Brazilijoj ir dar daugiau susmuko. Tarp atskirų skyrių vadovybių kilo rietenos, kurios privedė prie to, kad Vila Belos skyrius likvidavosi, o Mokos persiorganizavo į Katalikų Bendruomenės chorą „Vyčiai“. Pasiliko vien Bom Retiro skyrius, kuris teisiniai legalizavo, valdžios įstaigoje savo egzistenciją, tačiau šiuo laiku jau su savo veikimu niekur nebepasirodo.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ AERO KLUBAS lakūno Stasio Jurevičiaus. J. Juodelio, Draugelio ir kitų iniciatyva, suorganizuotas 1936 metų gegužės mėn 12 d. Klubo tikslas — populiarinti — aviacijos sportą lietuvių kolonijoj. Pra

džioje klubas veikė gana gyvai, buvo suorganizavęs aviacijos kursus, kuriuo se keletas lietuvių jaunuolių įsigijo ne mažai teoretiškų žinių iš aviacijos sri ties. Intensyviai rinko lėšas planeriui ir lėktuvui įsigyti, platindamas dailiai pagamintus transatlantinių lietuvių lakūnų a. a. Dariaus ir Girėno biustus ir rinkdamas aukas. Visas tas darbas pradžioje sekėsi gana gerai: pasidaryta planeris, surinkta nemažai aukų lėktuvui įsigyti ir imta rūpintis legalizuoti savo teises veikimui. Tik pastarasis reikalas kiek sutrukdė veikimą. Mat vietos valdžios įstatymas varžo to kios rūšies svetimšalių organizacijų veikimą. Pastaruoju laiku klūbo veikimas apmiręs, nors dedama pastangos, reikalingus leidimus išgavus jį vėl atgaivinti. Ši organizacija buvo subūru si virš 40 narių. Dabartinę jos valdybą sudaro: pirm. V. Eidrigėvičius, vicep. J. Juodelis, išdin. M. Dautartas, sekret. B. Venckus ir technikos direk. lakūnas St. Jurevičius.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ ORGĀNIZACIJŲ CENTRAS, tai atskirų organizacijų sambūrys, kurio aktyviais nariais gali būti tik legaliai veikiančios lietuvių organizacijos Brazilijoj. B. L. O. Centras įsteigtas 1936 metais. Jo pagrindiniu tikslu buvo rūpintis lietuvių išeivių ekonominiais reikalais, steigiant kreditų, pašalpinis, laidotuvių ir kit. fondus. Tokių fondų nariais galėjo būti be amžiaus ir lyties skirtumo visi lietuviai išeiviai mokėdami tam tikrą nustatytą mokesnį. Bet vos tik prasidė jus veikimui organizacijos tikslai pasuko visai kita linkme. Apie jokių fondus nei neužsiminta. Daugiausia imta rūpintis gražiais pažadais ir žodžiais išplėsti savo veikimą, kad paskui diriguoti kolonijos visuomeniniam gyvenimui, o kas svarbiausia, tai nuslopinti Lietuvių Sąjungos Brazilijoj veikimą, ją likviduoti ir jai visą patikėtą turtą pasiimti savo žinion. Pastarasis reikalas ir pasidarė svarbiausiu šios organizacijos tikslu, kuriam siekti buvo išmėgintos visos net ir nekultūringos priemonės. Kad daugiau išputus savo veikimą buvo pristeigta keletas popierinių organizacijų, varoma smarkiausia akcija per spaudą, rašomi įvai rūš memorandumai, skundai ir pan. Tačiau nežiūrint visų tų pastangų nieko objektyvaus nenuveikta, tik dar dau

giau iškrikdyta ir taip jau pakrikęs kolonijos visuomeninis gyvenimas. Labai apgailėtina, kad prie to destruktivaus darbo dar yra nekartą prisidėję ir autoritetingi žmonės, kartais prisijutę net iš Lietuvos kolonijos konsolidacijos reikalu. Pastaruoju laiku B. L. O. Centro veikimas beveik visai užgeso, o iš jį sudariusių organizacijų pasiliko tik Lietuvių meno Mėgėjų Batelis „Rytas“ ir Lietuvių Katalikų Šv. Juozapo Bendruomenė, kurios atrodo savo veikimą jau linkusios vairuoti kiekviena savo keliu.

LIETUVIŲ MENO MĖGĖJŲ RATELIS „RYTAS“ susitvėrė 1935 m. iš buvusio „Žiburio“ ir „Kultūros“ narių. Turi du savo skyrius su apie 100 narių L. M. M. R. „Rytas“, puošdamasis gražiais darbininkiškais obalsiais, į savo gana dažnai daromus parengimus ir šokių vakarėlius patraukia nemažą skaičių lietuvių išeivių jaunimo. Be to turi savą chorą ir stygų orkestrėlį, knygynėlį ir leidžia mėnesinį žurnalą „Rytas“. Tiesa narių skaičiumi organizacija nėra skaitlinga, tačiau jos siekimas dar ir kitokių tikslų, sukelia darbo jaunimo tarpe simpatijų ir padeda jai išsilaikyti. Bendrai reikia pripažinti, kad nežiūrint kam ir kokią naudą ši organizacija neša, šiuo laiku ji yra viena iš aktingiausių lietuvių organizacijų Brazilijoje.

Dabartinę L. M. M. R. „Rytas“ centro valdybą sudaro: pirmininkas J. Pelelauskas, vicep. — B. Slivinskas, 1 sekret. V. Tolanskas, 2 sekret. P. Siniauskas, 1 išdin. — K. Tarvydas, 2 išdin. — V. Sinkevičius ir knygyninkas — V. Bukas,

LIETUVIŲ KATALIKŲ ŠV. JUOZAPO BENDRUOMENĖ. Tai grynai katalikiška organizacija, veikianti bažnytinųjų parapijų pagrindais. Šios organizacijos užuomazgos reikia ieškoti 1928 metais, kada atvyko į S. Paulo pirmasis lietuvis kunigas J. Valaitis. Pradžioje ji veikė Lietuvių Katalikų Bendruomenės vardu ir jos nariais buvo laikomi visi lietuviai. Vėliau jau 1932 metais naujas kolonijos kapelionas kun. B. Sugintas užvedė narių sąrašus ir pertvarkė bendruomenę visai organizaciniais pagrindais. Buvo įsteigti atskiruose miesto rajonuose skyriai, kuriuose išviso buvo keli šimtai narių.

Bendruomenės buvo leidžiama pradžioje religinio turinio sekmadienio lapelis, vėliau, jau prie kun. Suginto pagarsėjęs savaitraštis „Giedra“, o pastaruoju laiku taip pat savaitraštis „Šviessa“. Prie kun. B. Suginto, daugiausiai jo, pastangomis buvo pastatyta Vila Zelinoje pirmoji lietuvių Pietų Amerikoje bažnyčia, kuri deja ir iki šio laiko dar nėra įrengta. Kun. Suginto laikais bendruomenės veikimas buvo gana gyvas, bet jam išvykus į Lietuvą, veikla ėmė smarkiai silpnėti nežiūrint to, kad jai vadovavo net du iš Lietuvos atsiųsti kunigai. Tik 1938 metais Bendruomenės veikimas vėl pagyvėjo, kai iš Šiaurinės Amerikos atvyko Prancūzietės vienuolės. Jų pastangomis suorganizuota lietuvių pradinė mokykla, sustiprinta bendruomenės choras, įsteigtos prie bendruomenės sporto ir meno sekcijos ir pan. Prie dabartinių L. K. Šv. Juozapo Bendruomenės veikimo sąlygų, jos organizacinė ir visuomeninė veikla rodos galėtų būti daug gyvesnė, tik jos vadovams trūksta tam reikalui pasišventimo.

LIETUVIŲ KATALIKŲ JAUNIMO SAJUNGOS „VYČIAI“ CHORAS. Ši organizacija susitvėrė iš atsiskyrusio nuo „Vilties“ sgos Mokos skyriaus 1937 metais. Ji neturi aiškių savo įstatų, nei statutų ir veikia, kaip Katalikų bendruomenės sekcija. Organizaciją sudaro desėtko, kito žmonių choro kuriam vadovauja mokyt. F. Girdauskas. Visas organizacinis veikimas glūdi lavinimosi dainos meno srityje. Tiesa retkarčiais suruošiamas vienas kitas savybės vakarėlis su vaidinimais.

Kalbant bendrais bruožais apie Brazilijos lietuvių organizacijas, noroms nenoroms tenka konstatuoti, kad nežiūrint to, kad tų organizacijų buvo labai daug, nemažai jų yra ir dabar, tačiau jos didelių kultūrinių darbų nėra nudirbusios. O tuo tarpu to darbo buvo ir yra gana apšėiai. Kodel taip yra? — pasako pačių organizacijų praeitis ir veiksmai. Visiems gerai žinoma, kad daugumas tų organizacijų žlugo net savo veikimo neparodžiusios, dėl kilusių nesutarimų vadų tarpe. Ir tas yra svarbi usių buvusių ir dabar pasireiškiančių visuomeninio gyvenimo nedarnumų faktorium, kuris pri-

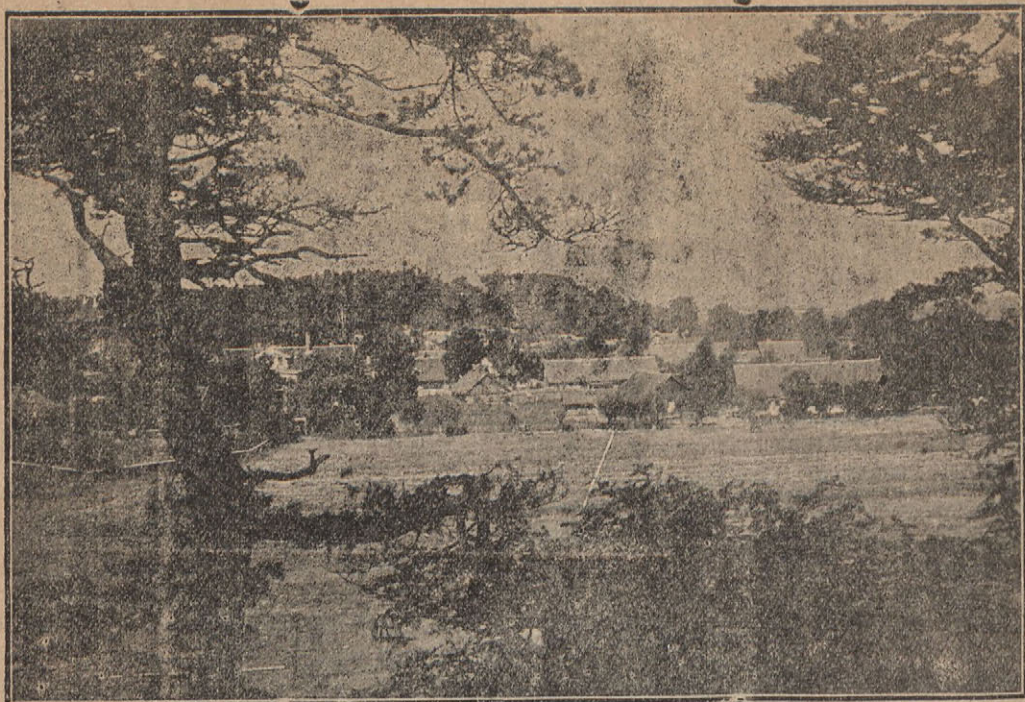
migtinai parodo, kad čia daugiausiai vyrauja asmeninė ambicija, o ne bendri visuomenės reikalai. Tokie reiškiniai, kai visai bereikalingas steigimas greta viena kitos vienodų tikslų ir siekių organizacinių vienetų, yra jokių būdu nepateisinamas, o tačiau, ką gi mes čia matome: Vienam kitam nepatiko Lietuvos Sąjunga Brazilijoje, — steigia organizacijų Centrą, nepatiko „Viltis“ — steigia „Vyčius“, nepatiko „Rytas“ — steigia „Aušrą“, nepatiko vienas choras — steigia kitus du, tris. Sporto Sąjunga nepatiko — steigiamie kiekviena organizacija savo sporto sekcijas ir pan. Pagaliau tie visi organizaciniai vienetai tarpusavy pešasi, koliojasi, riejasie viešam gyvenime ir net. spaudoje, erzina ir taip jau menkai organizuotą visuomenę, kuri apart intrigu iš savo organizacijų nieko daugiau

negaudama, nuo jų nosisuka, eina pas svetimus ir tokiu būdu žlunga mūsų kolonijai ir lietuvių tautai. Tai liūdniausi mūsų visuomeninio gyvenimo reiškiniai, kurie ir seniau ir dabar stabdo kultūrinio darbo veiklą. Mūsų visuomenės vadams ir pačiai visuomenei, rodos, labai būtų laikas suprasti ir nors kartą pasukti kita linkme, juo labiau, kad ne organizacijų skaičius, bet jų kokybėje glūdi esmė. Todėl ir reikėtų eiti prie to, kad vietoj keliolikos menkučių organizacijų, kurios su visais savo skyriais būria apie save apie ketvertą šimtų organizuotos visuomenės, turėti vieną kitą, kurios įgavę žmonių pasitikėjimą, išplėstų tinkamai savo veikimą ir neštų naudą, kaip kolonijai, taip ir lietuvių tautai.

Žilas Dėdė.

Du lietuviukai
tautiškuose
rūbose.

Gražus Lietuvos vaizdelis.

Kostas Činčikas — Lietuvis

Myliu...

Lietuva gimtas krašte,
Tėvyne melsvo lino!
Tu man esi skaistesnė,
Negu dangaus žydrynė.

Nors mano jaunos dienos
Suvyto ten už gročių, —
Prakeiktas likt kiekvienas,
Kurs Tau nedovanotų.

Čigonė pranašavo
Vargus už okeano...
Nešioju vardą Tavo
Širdyj lyg talismaną.

Jis šviečia klaidų kelią,
Gyventi teikia viltį,
Kai širdį skausmas gelia —
Turiu į ką prabilti...

Stačiais bemokslio žodžiais
Ne vieną dainą pyniau.
Atleiski bernui sodžiaus —
Myliu Tave, Tėvyne.

1940. I. 8 d.

Brasil.

Parakas ir Ivarai Sprogstama Medžiaga

Karui prasidėjus visų dėmesį atkreipė submarinų paleidžiamos torpedos, kurios taip tiksliai atlieka savo uždavinį iš sykio sudraskydamos didžiausius karo laivus. Žinant, kad kiekvienas didesnis karolaivas turi apsaugojimus nuo torpedų, darosi neaišku, kaip viena torpeda gali pajėgti pramušti taip tvirtai subudavotas laivo sienas ir jį nuskandinti. Šis klausimas atkreipia atydą į sprogstamąją medžiagą, ar nėra išrasta stipresnė sprogstamoji medžiaga.

iš sieros, salietros, ir anglies buvo Kinijoje ir Indijoje naudojamas dar prieš Kristaus laikus. Į Europą paraką atnešė arabai. Kada Kinijoje išrastas parakas pasiekė Europą, jis tuoju pradėjo būti pritaikomas įvairiems reikalams. Kinijoje toji sprogstamoji medžiaga niekad nebuvo panaudota sprogdinimui daiktų ar žudynėms, kol to juos neišmokino europiečiai. Kiniečiai nors patys pirmieji išrado sprogstamą medžiagą, bet jie ją naudojo tik žaislams.

Parakas pirmą kartą kare buvo

Brazilijos „žaliojo aukso“ — kavos skynimas.

Karo technikai teigia, kad vokiečiai esą išgavę paslaptį ir nusipirkę iš amerikonių formulę, kaip pasigaminti tokią sprogstamą medžiagą, kuri yra dešimtį kartų stipresnė, negu lig šiol žinomos visos sprogstamosios medžiagos. Labai yra galimu daiktu, kad iš tikrųjų tokia stipri karo medžiaga yra išrasta ir kad ji yra naudojama gaminiui torpedų ir bombų.

SPROGSTAMOS MEDŽIAGOS PRADŽIA.

Parakas, kaip ir daugelis kitų išradimų, buvo pirmą kartą išrastas Kinijoje. Sprogstantis mišinys, susidedas

panaudotas Ispanijoje, tryliktame šimtmetyje. Po to jis pradėjo plisti po visą Europą, pasiekdamas Lietuvą, Rusiją, Balkanus ir kitas pasaulio vietas. Iš pradžių buvo pradėtos dirbti tik muškietos (šautuvai), vėliau paraką pradėjo pritaikyti ir kanuolėms. Pirmą kartą paraku šaunantios kanuolės buvo panaudotos tik penkioliktame šimtmetyje. Tas parodo, kaip palengva parakas buvo pritaikomas karo reikalams. Tuo laiku Prancūzijos karalius Karolis VIII jau turėjo pasidaręs 37 kanuoles ir su jomis laimėjo didelius mūšius su italais ir dėl to karaprieš Italiją laimėjo. Tik Napoleono laikais šaunamieji ginklai greitu tempu buvo pradėti to-

bulinti ir naudojami. Kiek vėliau, 1805 metais, Anglijoje buvo išrastas šrapnelis, sprogstamos granatos. Bet didžiaušią revoliuciją sprogstamųjų medžiagų gamyboje padarė devynioliktam šimtmeety išrastos stipresnės už paraką sprogstamos medžiagos. 1856 m. vokiečiai Šenbeilas šrado pireksoliną, arba sprogstamąją medvilnę. Pireksolinas gaminamas iš medvilnės, ją sumaišant su anglies ir sieros rūgštimis. Bet toji sprogstamoji medžiaga buvo labai nepraktiška, nes ji sprogdavo nuo menkiausio pre jos dasilytėjimo. Daug buvo pastangų įdėta, kad ją patobulinti. Tame procese liko išrastas bedūminis parakas kurį 1886 m. išrado vienas prancūzas. Bet tuo vienu bedūminiu paraku šais laikais nesunauojama, nežiūrint, kad jis lengvai galėtų paslėpti šovėją, nes savo jėgair kitais atvejais jis nėra praktiškas. Jį naudoja mišinyje su kitomis medžiagomis.

NOBELIS IR JO IŠRADIMAS.

Svarbiausį sprogstamosios medžiagos istorijoje išradimą padarė švedų chimikas Nobelis. Jis išradostipriausią sprogstamąją medžiagą — nitrogliceriną. Nitroglicerinas gaminamas iš glicerino, sieros ir anglies rūgščių. Gautasis produktas yra visai skaidrus ir tirštas, kaip alyva. Jis yra tiek jautrus, kad į jį veikia net oro permainos, o dėl menkiausio sukrėtimo jis sprogsta. Bet už tai jis labai plačiai yra naudojamas gamnant visas sprogstamasias medžiagas. Ngasitroglicerinas yra pagrindinė medžiaga, dabartinės sprogdinimo technikos srityje.

Kada Nobelis šrado nitrogliceriną, tai tuo jo išradimu pradžioje niekas nesidomėjo ir savo patento niekad negalėjo parduoti. Bet kada už kelių metų jis nitrogliceriną pavertė kietąja medžiaga, tai tas jo išradimas susilaukė tokio didelio pasisekimo, kad Nobelis į trumpą laiką liko milijonierium. Ta kietoji medžiaga vadinama dinamitu ir kiekvienas apie ją gerai žino.

Išrastąjį dinamitą tuojau pradėjo pritaikyti prie karo mašinų ir plačiai siai naudoti kare žmonių žudymui. Pats Nobelis neturėjo šio tikslo, jis tą medžiagą išrado ir tobulino norėdamas patarnauti žmonijai . . .

Nobelis išvydęs, kaip žmonės nau

Karys — Lietuvos gynėjas.

dodamies jo išradimu žudo vieni kitus ir kokias baisias pasekmes tas jo išradimas atnešė, išsigando, pasibaisėjo pats savo išradimu ir liovėsi toje srityje daręs bandymus. Vietoj to, jis pradėjo dėti pastangas, kad sustabdžius dinamito naudojimą kare, kad sustabdžius pasaulyje karus. Todėl mirdamas jis visą savo turta, kurį įgijo dėl savo išradimo, paliko prejimoms dėl tų asmenų, kurie labiausiai pasidarys tai kos išlaikymui. Dabar yra garsios ir plačiai žinomos Nobelio taikos premijos.

Bet prie to galima pridurti, kad ir čia Nobelis neatsisakė pilnai savo tikslo. Jo paliktieji pinigai atsidūrė į tokias rankas, iš kurių premijos tenka dažnai menkiems pacifistams, žodžiu, bet nedarbais pasižymėjusiems už pasaulinę taiką.

Ar yra išrasta stipresnė sprogstamoji medžiaga, negu Nobelio nitroglicerinas, sunku pasakyti. Apie tai dar tik spėliojama, nes panašūs išradimai yra slepti nuo visuomenės akių ir laikomas militaristų rankose.

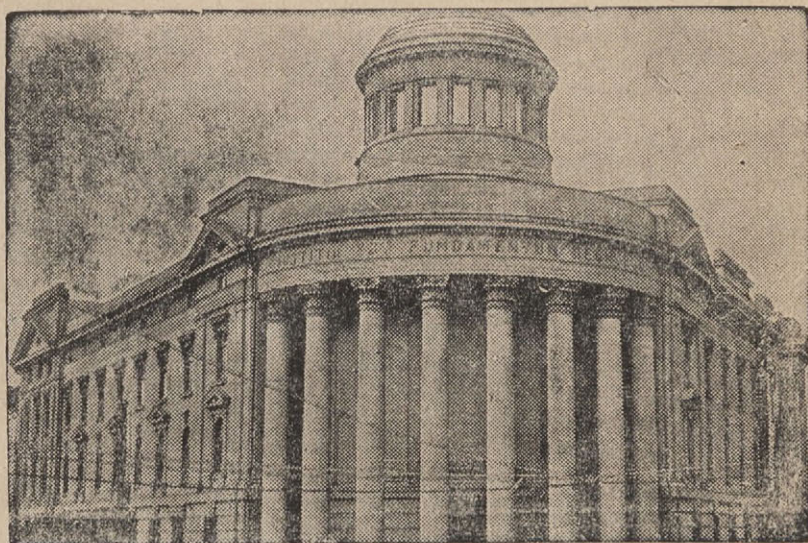
* * *

Pietų Afrikos Dykumose Tebeviešpatauja Liūtai

Žmogus žemę vis daugiau ir daugiau užkariauja: kur dar prieš šimtmetį tebebuvo beveik neįžengiamos girios, kuriose bastėsi laukiniai žvėrys, šiandien čia jau yra išdirbti laukai, kuriuose žaliuoja žmogaus pasėti javai. Laukiniai žvėrys vis labiau ir labiau turi trauktis, vis daugiau užleisdami savo gyvenamąsias vietas žmogui. Šiuo laiku laisviausios vietos laukiniams žvėrims ir gyvuliams dar yra Afrikoje, Pietų Amerikoje, Sibire ir dar vienur kitur.

kuodamas gyvybę važiuoti per žvėrių bandą. Bėgimas kuvo labai sunkus dar ir dėl to, kad ten labai blogi keliai. Iširdusių žvėrių banda jį vijosi iki pat žmonių apgyventos vietos.

Dar baisesnį išgyvenimą turėjo viena šeima Lusakoje. Kartą jauna mergaitė, vos beatgaudama kvapą, atbėgo į policijos nuovadą ir vos prakalbėdama ėmė verksti ir skųstis. Ji pasokojo, kaip ji, motina, tėvas ir sesutė išvykę į kitą stovyklą, į vestuves. Jie turėję nukeliauti penkiasdešimt

Lietuvos Teisingumo Ministerijos Rūmai Kaune.

Nors P. Afrika jau kultūringas kraštas, kuriame gyvena ir labai daug baltųjų, tačiau ir čia vis dar laukiniai žvėrys, o ypač liūtai yra tikra krašto pabaisa.

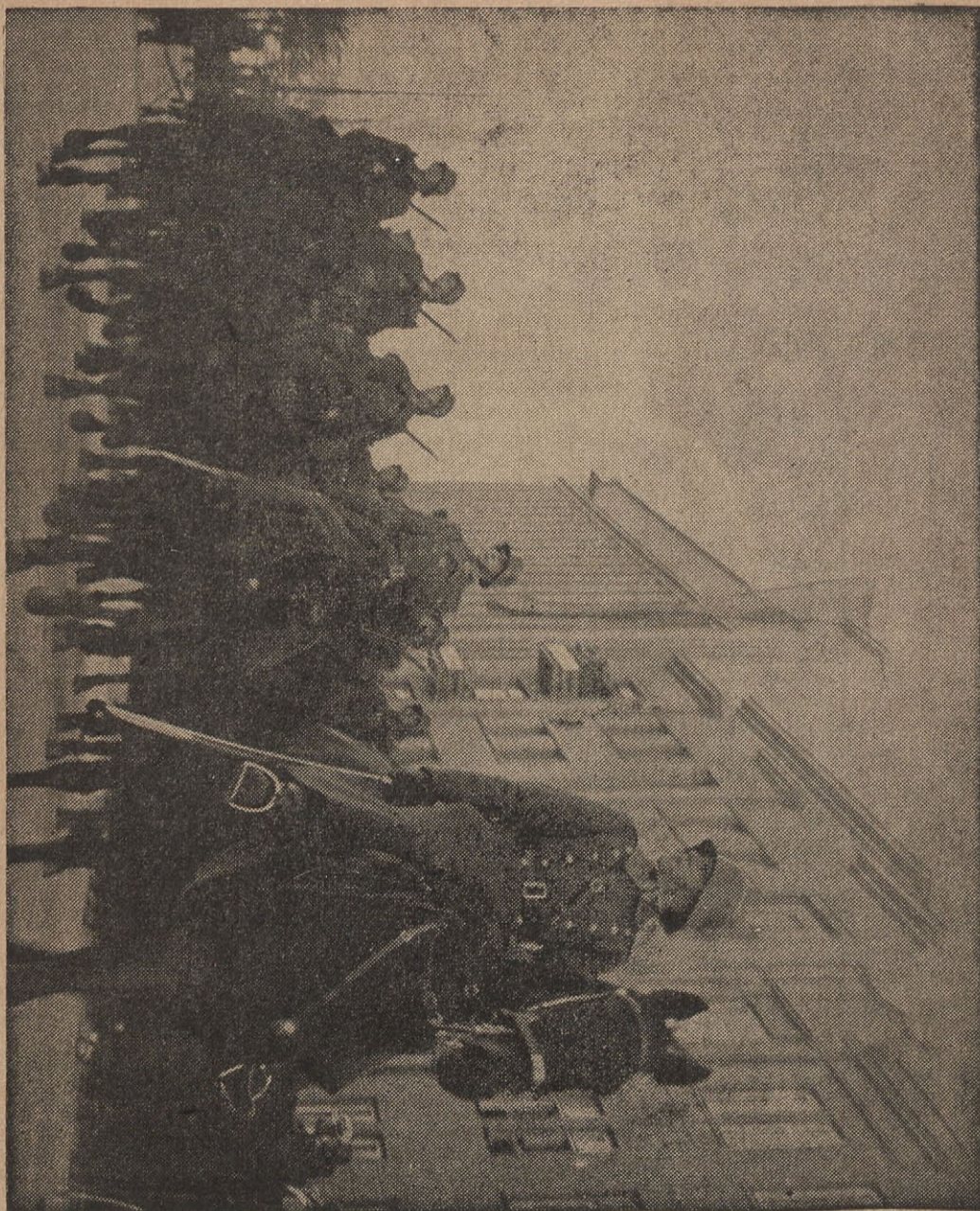
Iširdę žvėrys žmones užpuldinėja ne tik nuošaliuose laukuose, bet taip pat ir keliuose. Vienas automobilistas, nuvažiavęs apie 50 kilometrų nuo Buluwo, pamatė visą bandą gyvulių. Iš tolo jie atrodė tartum šunes, tačiau kai privažiavo arčiau jų, pamatė, kad toje bandoje buvo keturi liūtai ir septynios hienos. Nors keliautojas ginklą ir turėjo, tačiau šovinių visai nedaug tebuvo pasiėmęs -- tik keturis. Šoviniai tuoj pasibaigė, ir jis turėjo rizi-

mylių į šiaurę, tačiau pakelyje atsitikusi baisi nelaimė. Užėjusi naktis ir jie turėję nakvoti. Jokia baimė jų neėmusi, nes niekas nebuvo pasakojęs, kad tose vietose siaučia plėšrūs žvėrys. Vidurnaktį staiga pabudusi motina ir išgirdusi baimingą mirtiną tėvo šauksmą. Jos akyse liūtas jį sudraskė. Motina skubiai ėmusi budinti dukteris ir liepusi lipti į medžius, tačiau jaunesnioji taip stipriai buvusi įmigusi, kad ne taip lengvai pavykė ją pabudinti. Tuo tarpu sugrižęs liūtas ir čia pat sudraskęs motiną ir penkių metų mergaitę. Baisią tėvų ir sesutės mirtį puikiausiai matė mergaitė, kuri spėjo įlipti į medį. Po to liūtai buvo apsupe

ir tą medį, kuriame buvo pasislėpusi nužudytųjų duktė. Taip mergaitei tekę kęsti alkį ir troškulį net dvi dienas, kol žvėrys galutinai pasitraukė.

Baisų nuotykių pergyveno ir du rodeziečiai, kurie čia buvo atvykę šiaip sau pasisvečiuoti. Vieną naktį jie nu-

tumu atsikėlė, pagriebė šautuvą ir nubėgo prie draugo lovos! Ji buvo tuščia! Greit jis puolė lauk, tačiau čia pat pamatė visą gaują liūtų, kurie mėsinėjo jo draugą. Liūtas miegantį draugą buvo užmušęs ir ištraukęs pro langą. Kitą rytą dykumoje buvo rasti tik mi-

Lietuvos Karinomenė raiteliai.

spindė nakvoti po grynų Afrikos dangum, toli nuo visų gyventojų. Jie susirado negyvenamą lūšnelę ir čia sugulė. Vidurnaktį vieną jų prikėlė kažkoks įtartinas šlamesys. Rodezietis pamatė kažką neaiškų besiartinantį prie lango, keistai šnypščiantį. Vyras žaibo grei-

rusio likučiai.

Taigi, Afrika, nors šiandien į ją ir nešama Europos kultūra, pasiliko ta pati senoji Afrika, kurioje tebeviešpatauja tie patys plėšrūs žvėrys, kaip ir anuomet, kada europietis bijojo į ją įkelti kojos.

Sovietų Rusija ir Baltijos Valstybės

Kai pasižiūri į Rytų Europos žemėlapi, pamatai juokingą dalyką: šalia didžiulės Rusijos valstybės glaudžiasi keletas smulkučių, vos išžiūrimų valstybių; tai Baltijos valstybės -- Estija, Latvija ir Lietuva. Argi neįdomu, kad kiekviena Baltijos valstybių — tarp jų ir Lietuva — žemės ploto atžvilgiu už Rusiją mažesnės net 500 kartų!

Oficialus (viešas) naujojo mūsų Rytų kaimyno pavadinimas yra Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjunga, sutrumpintai vadinama SSSR. Toji didžiulė valstybė turi daugiau, kaip 20 milijonų kvadratinų kilometrų plotą, vadinasi, tuo atžvilgiu didesnė už Vokietiją net apie 40 kartų. Gyventojų Rusijoje yra apie 170 milijonų, tai yra,

IR MŪSŲ KOLONIJOJE YRA SKAITLINGŲ ŠEIMŲ.

Čia matome ilgamečio „Lietuvio“ skaitytojo p. Sausanavičiaus šeimą. Tai bus bene skaitlingiausia lietuvių išeivio šeima mūsų kolonijoje. P. Sausanavičius su savo šeima gyvena Rio Grande do Sul estade, São Luiz de Guaporé municipoje.

Dabar Rusija pasidarė mūsų tiesioginis kaimynas. Anksčiau su ja bendros sienos neturėjome; tiesą pasakius, turėjome tik popieriuję, nes pagal 1920 metų Maskvoje sudarytą sutartį siena tarp Lietuvos ir Rusijos turėjo eiti anapus Vilniaus, tuoj už Naručio ežero. Bet lenkams Vilniaus kraštą užėmus mes nuo Rusijos buvome atskirti ir tiesioginiai kaimynai nebuvome. Tik babar, rusams Lenkiją užėmus pasidarėme tiesioginiai kaimynai.

du kart daugiau, kaip Vokietijoje.

Rusija apima ne tik Europos rytinę dalį, bet ir visą šiaurinę Aziją, nueidama ligi Japonijos. Tai pati didžiausia pasaulyje valstybė; ji apima net septintą dalį viso žemės ploto.

Rusijos gyventojų truputį daugiau kaip pusę sudaro rusai; kitą dalį sudaro ukrainiečiai, gudai o toliau smulkios tautelės — čekčiai, tunguzai ir kit., kurių yra apie pusę šimto.

Rusijos gamta be galo turtinga; ne be reikalo vokiečiai susimasino su-

sitarti dabarsu Rusija: išten jietikis gauti apsciai geležies, žibalo, vario, švino ir visokių kitų gėrybių, kurių Vokietija neturi, kurių tačiau jai būtinai reikalingi, kad galėtų vesti karą. O rusams tos gėrybės per akis: geležies rūdos Rusijoje esama daugiau kaip pusantro milijardo tonų, žibalo Rusijoje tiek pat, kiek ir Amerikos Jungtinėse Valstybėse, mangano rusai turi daugiausia pasaulyje. Prie tų turtų tereikia tik mokėti prieiti, o vokiečiai mokės tai padaryti, jeigu tik rusai juos prileis.

Didžiausias Rusijos kaimynas yra Japonija; dabar, Lenkiją užėmus, Rusijai atsirado naujas didelis kaimynas — Vokietija. Be to, paliai Rusiją yra išsidriekę visą eilę mažų bei vidutinių valstybių. Tarp jų esame ir mes.

Kol karas nebuvo prasidėjęs, Rusija Europos reikalais maža tesirūpindavo; jai daugiau rūpėjo Japonija, su kuria ji varžėsi dėl įtakos Azijos Rytuose. Karui tarp Vokietijos ir Anglijos bei Prancūzijos prasidėjus, Rusija sumanė padidinti savo įtaką Europoje. Kai Vokietija buvo priversta ieškoti Rusijoje medžiaginės pagalbos, Rusija už tai išsiderėjo iš Vokietijos, kad jai, paliktų laisvas rankas Rytų Europoje, vadinasi, kad leistų nekludomai išplėsti savo įtaką Rytų Europos valstybėse. Vokietija su tuo sutiko, ir Rusijos įtaka jau pradeda reikštis. Pirmoje eilėje ji pasireiškė Baltijos valstybėse. Mat, ligi šiol Rusija tik labai siauru ruožu tepriėjo prie Baltijos jūros. Dabar ji išsiderėjo iš Estijos ir Latvijos, kad jos leistų naudotis savo uostais, kuriuose bus įrengtos bazės Rusijos karo laivynui. Estija yra viena iš trijų valstybių, kurios sudaro Baltijos

santarvę. Tai taip pat, kaip ir Lietuva, nedidelė valstybė, teturinti 47.000 kvadratinių kilometrų ploto. Estija turi daug ežerų — visą pusantro tūkstančio; ji taip pat turi daug salų — 818. Estija yra jūros valstybė, nes pajūrio turi 3.000 kilometrų, tuo tarpu kai mes teturime 21. Estai turi gerų uostų, užtat rusai ir paprašė, kad kai kuriais iš jų leistų jiems naudotis višiško šeimnininko teisėmis.

Estija, jauna valstybė, kaip ir Lietuva, po D. Karo yra padariusi didelę pažangą. Gal didžiausias tos valstybės žygis — žemės reforma. Prieš karą dirbamos žemės didžiuma buvo vokiečių dvarininkų rankose; smulkūs ūkininkai ir darbininkai skurdo. Po karo energingai buvo pravesta žemės reforma, dabar tasai kraštas nusėtas vidutinio dydžio — didžiumoje nuo 5 ligi 30 hektarų -- ūkiais, kuriuos darbštūs ir sumanūs estų ūkininkai rūpestingai dirba ir gražiai pragyvena. Tos reformos pravedimas apsaugojo Estiją nuo kemunizmo pavojaus, kuris buvo bekylas, kai nuskurdęs proletaritas ėmė bruzdėti.

Nors Estija duodama rusams naudotis savo uostais ir kaikuriomis salomis, ir pateko į jų politinę įtaką, bet tai dar jokių būdu nėra nepriklausomybės netekimas. Jeigu sutartis bus sąžiningai laikoma, tai šiaip jau visas Estijos gyvenimas bus nepriklausomas.

Rašant šį straipsnį, buvo žinoma, kad į Maskvą iššauktas ir Latvijos užsienių reikalų ministeris, kad pasirašytų panašų susitarimą. Latvija taip pat yra jūros tauta, turinti tokių gerų uostų, kaip Liepoja, Ventpilė, Ryga. Ir iš jos gali būti paprašyta leisti rusams tais uostais pasinaudoti.

AMERIKOS TAUTINĖS MAŽUMOS

JAV yra 129 mil., 800 tūkst. gyventojų. Tame skaičiuje yra nemaža mažumų: 14 mil. negrų, apie 9 mil. vokiečių, 4 1/2 mil. italų, 3 mil. žydų, 3 mil. lenkų, 3 mil. skandinavų, 3 mil. airių, 3 mil. kanadiečių, 1 mil. 400 tūkst. meksikiečių, 1 mil. 300 tūkst. čekų, 1/2 mil. prancūzų, 1/2 mil. vengrų, 700 tūkst. rusų, ir apie 4 mil. kitų tautų, kurių tarpe yra nemaža lietuvių. Kai kurios tautos gyvena daugiau tam ti-

kruose miestuose: New Yorke 1.765.000 žydų, daug graikų. Čikagoje — apie 100 tūkst. skandinavų, taip pat lietuvių, Clevelande daug vengrų, ir t.t. Indėnų tebėra užsilikę tik 400.000. Amerikoje didelės laisvės ir žmonės greit «suverda», nutautėja, ilgiau nenutautėję išlieka tik stambesnėse kolonijose. Tautinės mažumos leidžia 1.050 laikraščių, 38 kalbomis.

Sertonuos.

Tenai, kur gimsta sraunios upės,
 upokšniai pūška brisdami,
 žaliąsias lygumas apsupo
 kalnai padangėm krisdami.
 Iš slėnių ten rūkai, kaip šydas,
 kaip baltos angėlo sparnai,
 šlaitais pasikelia kas rytą,
 kad nusipraustų milžinai...
 Paskui, viršukalnės nušvinta,
 kristalai dega spalvomis,
 girdėt, kaip šaltos rasos krinta
 ir rieda rieda uolomis.
 O ant uolų pabudęs aras,
 dar raižosi: čia taip ramu...
 Tik slėny sukvaksi cigara
 ir dainą baigia spiegiu...
 Tenai, sertonuos Matto Grosso,
 aš laimėš pasaką kokią, čia,
 iš deimantų ir aukso smėlio
 svajonių rūmus pastačiau.
 Ir ten, kur per miškus ir liūnus
 banguoja rūstus Paraguay,
 aš deginau žoles ir krūmus,
 kad būt palankūs man dievai...

Sertonuos dulka upių vagos...
 Čia saulė — pamotė žiauri.
 O lietmetį sertonai žlega,
 praplumpa debesys kiauri.
 Žaliais kilimais dengias kalvos
 ir klostos akmenys kerai...
 Prie upės stirna kraipo galvą.
 Laukų gražuole, ko dairais?
 Papūgos palmėse sukliko:
 Gal onça selina ar šuo?
 O, ne! Jau vietos čia neliko,
 į slėnį veržiasi vanduo...
 Medaus atskridus graudžiai rauda
 jati jau skęstančių žiedų.
 Tik pabaliais snapus galanda
 ir staugia debesys uodų —
 Tie nuožmūs pranašai maletos
 į ranšą zyzdami ateis
 kad drugio gemalus pasėtų,
 lig saulė debesis praskleis...
 Bet štai žiūrėk, kaip bangos supas,
 Kai skrodžia srovę jacare —
 Nukrato šiurpas, kai iš upės
 akims pašviečia vakare...
 O ten maldas indėnai šoka...
 Liepsnoja laužai ant uolų:
 ne tuščias grįžo i maloką

valdovas lanko ir strėlų!...
Sertonuos dulka upių vagos...
Bet čia taip miela, taip ramu...
Čia žemė neliesta norago,
čia sotūs miško dvelkimu...

Brangiausi Kariai

Karo vadai ir karo žinovai karius vertina ne tik pagal jų amžių, bendrą išmokslinimą, drąsumą, bet ir pagal tai kiek kariuomenei kainuoja to ar kito kario paruošimas. Brangiausiais kariais yra laikomi karo lakūnai. Ellinį pėstininką kautynėms galima paruošti per 4—6 mėnesius, o paskubomis, karo metu ir per 3—4 savaites. Kulkos vaidininkus paruošia karo metu per 2—3 mėnesius. Artileristus — per 2—3 mėn. Techniškų dalių karius per 4—6 mėn. Bet geram lakūnui paruošti reikia 2—3 metų laiko. O kiek per tą laiką reikia išlaidų lakūno išlaidymui, jo skraidymams reikalingam benzinu, tepalui, kiek lėktuvų jie sudėvi, sudaužo ir t. t. Be to, lakūnas turi būti atrinktas išdaugelio kandidatų jis turi būti sveikas, tvirtas, gabus, drąsus, susivaldęs ir turėti daug kitų gerų ypatybių, kurių iš kitų karių nereikalaujama. Didžiojo karo metu lakūnai buvo leidžiami į frontą išbuvę aviacijos mokykloje po vienerius metus kartais vos po 6—8 mėnesius, nes buvo didelis lakūnų trūkumas. Tačiau aviacijos mokyklos kursą baigęs lakūnas dar nėra visiškai tinkamas kautis ore su priešais. Jis tik fronte, dažnose kautynėse turi įgyti patyrimą, išmokti drąsiai ir vikriai valdyti lėktuvą įvairiose aplinkybėse.

Vidutinio gerumo žvalgybinis lėktuvas kainuoja apie 200.000 lit., geras naikintuvas — apie 360.000 lt., o galin-gas dvimotorinis bombanešis — net iki 600.000 litų. Apskaičiuojama, kad gero lakūno tinkamas ir visapusiškas paruošimas per 2—3 metus kainuoja apie 70.000 lt. Tačiau vis tik toks lakūnas daug labiau branginamas už brangiausią lėktuvą. Nes lėktuvus galima pagaminti labai greitai: didžiosios

valstybės pereito karo metu kiekviena pajėgdavo per mėnesį pastatyti po 1.000—1.300 lėktuvų, tuo tarpu tokiam skaičiui lakūnų paruošti reikia mažiausia 8—10 mėnesių. Bet ir tai tie paskubomis paruošti lakūnai nebus pirmieji. Lakūnas turi mokėti ne tik valdyti lėktuvą, bet ir gerai žinoti jo mechaniką, mokėti šaudyti iš sudėtingų kulkosvaidžių, patrankėlių, mėtyti bombas naudotis akto skridimo prietaisais, dirbtinio kvėpavimo aparatais, šokti su parašiotu, žinoti astronomiją ir t. t. O viso to išmokyti lakūną galima tik ilgu ir brangiu darbu. Didžiojo karo metu mokomieji ir kovos lėktuvai mažai kuo skyrėsi, o dabar tas skirtumas padidėjo net 5 kartus, nes kovos lėktuvai dabar daug greitesni, geriau ginkluoti ir turi žymiai daugiau įvairių sudėtingų techniškų įrengimų.

Didžiajame kare buvo prisilaikoma taisyklės, kad nevalia šaudyti į lakūnus, kurie iš sugadinto lėktuvo iššoka su parašiotu gelbėdami savo gyvybę. Vėliau buvo pradėta į juos šaudyti, tačiau patys lakūnai piktinosi tokiais savo draugais ir vadino juos mėsininkais. Tačiau kinų — japonų, Abisinijos, Ispanijos pilietiniame kare į su parašiotais šokančius lakūnus buvo šaudoma be atodairos. Šaudoma ir bus šaudoma į juos ir dabar vykstančiame kare. Priešas žino, kad lakūnas brangesnis už lėktuvą, kad nusileidęs savo pusėje jis vėl gaus kitą lėktuvą ir pakils į orą kautis dar su didesniu patyrimu, todėl ir stengiasi parašiotu besigelbintį lakūną sunaikinti. Dabar oro kautynėse tiesiog reikalaujama pirmiausia sunaikinti ne lėktuvą, bet lakūną, nes lėktuvas be lakūno mažai ko vertas. O geras lakūnas kartais gali atstoti šimtą ir daugiau karių.

Lietuvės Kariuomenės paradas.

Šiurpūs Karo Skaiciai

Didžiajame kare dalyvavo 27 valstybės ir buvo mobilizuota 73 milijonai vyrų. Iš to skaičiaus buvo užmušti 8,5 mil. karių ir sužeista 18 mil. Iš to skaičiaus nuo žaizdų mirė dar 3 milijonai. Jūroje žuvo karo laivų: Anglijos — 203, Vokietijos — 389, o visų kitų valstybių — 211 laivų. Prekybinių ir keleivinių laivų buvo paskandinta 2.816.

Tam karui išleido: Anglija — 24 milijardus dolerių, Vokietija — 20, Amerika — 17, Prancūzija — 11, Rusija — 8, Austrija — 6, Italija 5,5 milijardus dolerių. O visos kariaujančios valstybės bendrai išleido karui 90 milijardų aukso dolerių. Netiesioginiai karo nuostoliai buvo dar didesni.

Didžiojo karo pabaigoje visuose frontuose šaudė 85 000 įvairaus didumo patrankų, dalyvavo 8.500 tankų ir 34.000 lėktuvų. Iš lėktuvų kasdien buvo numetama apie 70.000 kilogramų bombų. Tačiau dabar vyksta karas gali būti dar baisesnis ir nuostolingesnis. Jame

Vokietija, Prancūzija ir Anglija gali iš savo valstybių sumobilizuoti 33 mil. vyrų. Bet Anglija ir Prancūzija dar turi dideles kolonijas, iš kurių gali mobilizuoti dar apie 13 milijonų vyrų. Tankų ir lėktuvų dabar yra dvigubai daugiau ir jie žymiai galingesni. Galingesnės ir patrankos, tobulesni kulkosvaidžiai, kurie gali iššauti dvigubai daugiau šovinių per tą patį laiką, negu pereitame kare. Bet svarbiausias yra degamosios medžiagos — benzino, žibalo, gazolino ir naftos suvartojimas. Jei visuose frontuose kasdien veiktų tik 8.000 lėktuvų ir 20.000 ki.okių motorų, kurių kiekvienas turi 250 iki 1.000 arklių jėgų, tai per vieną mėnesį reikia 125.000 tonų degamosios medžiagos. O kur dar tankai, automobiliai, karo laivai ir kitokios motorinės mašinos. Užtat ir sakoma, kad karą pralaimės tie, kurie pritrūks degamosios medžiagos ir tepalo. Kiek nuostolių padarys šis karas, priklausys nuo to kiek ir kokių valstybių jame dalyvaus ir kiek ilgai jis tęsis.

Idomios žinios apie druską

Pasaulyje labai maža yra tokių užkampių, kur nebūtų žinoma ir vartojama druska. Tikai šiltuose kraštuose, Afrikos ir Pietų Amerikos neįžengiamų girių glūdumuose gyvenančios kai kurios labai atsilikusios laukinių žmonių giminės, mintančios vaisiais, įvairiais augalais ir žalia žvėriena, nevarato druskos. Kas gi yra druska? Mokliškai tariant, tai yra natrio chloridas, kuri sudaro natrio ir chloro junginys, kuriame yra 39,40% natrio ir 60,60% chloro.

IŠ KUR GAUNAMA DRUSKA

Gamtoje druskos yra labai daug. Žemės gelmėse jos yra didžiausi klodai įvairių laikotarpių sluoksniuose. Tokie klodai yra Amerikoje, Rusijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Anglijoje, Ispanijoje, Lenkijoje, Alžyre ir kitur. Be to, druskos yra jūrų ir ežerų vandenyse ištirpusiame pavidale. Baltijos jūroje ligi 1,5%, Šiaurės ir kitose jūrose iki 2,9%, o Negyvosios jūros vandenyje net iki 8,5% druskos. Užtat toje jūroje negali augti augalai ir gyventi žuvys bei kitokie gyviai. Druskos yra sūrių šaltinių vandenyse, kurie, sunkdamiesi pro druskos klodus požemyje, ją ištirpina ir su savimi išneša į paviršių. Druska gaunama dvejopu būdu: kasama iš žemės druskos kasyklose, o iš vandens išimama išgarinus vandenį saulėje arba dirbtiniame karštyje. Kasyklose druską kasa kaip ir kitus mineralus, dideliais ir mažesniais gabalais, kuriuos rūšiuoja, vale, smulkina ir sumala, kad druska būtų smulki. Iš jūrų ir ežerų sūrus vanduo nuleidžiamas į tam tikrus tvenkinius, kur vanduo nuo saulės ir oro lengvai išgaruoja, o druska pasilieka tvenkinių dugne. Išgarinimo būdu druskos daugiausia gaminama Rusijoje, Prancūzijoje, Indijoje, Portugalijoje ir kitur. Kasyklose jos daugiausia iškasama Vokietijoje, Lenkijoje ir Amerikoje.

KADA ŽMONĖS PRADĖJO VARTOTI DRUSKĄ

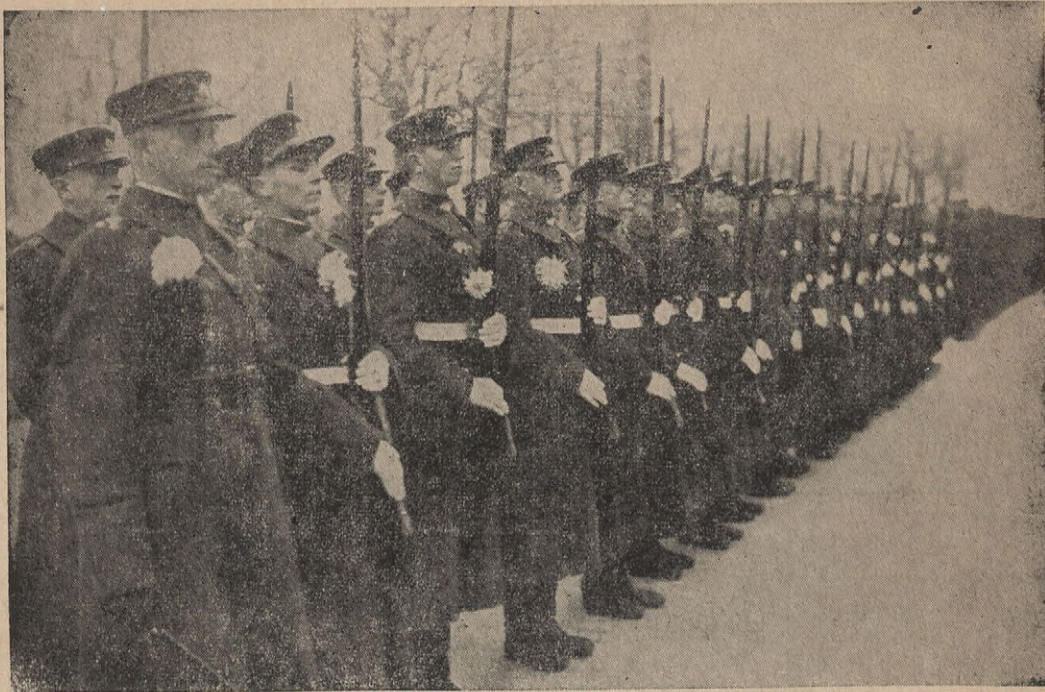
Iš įvairių gilių senovės liekanų sprendžiant, kad sūrų šaltinių ar jūros vandenį maisto reikalams žmonės vartojo dar priešistoriniais laikais, prieš kokius 20.000 metų. Žalvario amžiaus pabaigoje jau buvo ir druskos kasyklų, kurių žymiausias buvo Hallstate ir Duernberge, Vokietijoje ir Igdire, Kaukaze. Jau žiloje senovėje Hallstato kasyklose atrasti įrankiai parodo, kaip senovėje žmonės ją kasdavo. Atskeldavo ją smailiais žalvariniais, akmeniniais ir mediniais kyliais, medinėmis semtuvėmis semdavo į odinius maišelius ir nešdavo į žemės paviršių. Kasyklas apšviesdavo balanomis ir smaliniais dėgėlais. Kad kasyklose nebūtų tvanku ir trošku, orą atnaujindavo vėduodami šakų šluotomis. Tose kasyklose buvo surasta įvairūs senovės druskakasių įrankiai, drabužiai ir net čia mirusių ar dėl nelaimės žuvusių žmonių kūnai, kurie druskos urvuose labai gerai buvo išsilaikę.

KIEK PASAULYJE PAGAMINAMA DRUSKOS

Visame pasaulyje per metus pagaminama apie 24 milijonus tonų druskos. Iš to kiekio pagamina: Jungtinės Amerikos Valstybės — 28,8%, Vokietija — 11,9%, Kinija — 8,5%, Anglija — 8,5%, Prancūzija — 7,5%, Rusija — 6,7% ir likusį kiekį kiti kraštai. Tačiau vienu ar kitu būdu gautoji druska iš pradžių nėra visai švari ir tik iškasta dažniausiai netinka ne tik valgiui bet ir pramonės reikalams, nes joje yra netirpstančių priemaišų ir daug vandenyje tirpstančių kitokių druskų. Nuo tų priemaišų ji turi karčių skonį. Todėl ji valoma įvairiais būdais: kelis kartus tirpinama, košama, vėl garinama virinant. Ją virina garais milžiniškuose katiluose arba kepina geležinėse keptuvėse bei beoriuose induose (va-

kuum aparatuose) ir valo tol, kol gaunamas didžiausias jos grynumas, kada joje palieka 99,7% gryno natrio chlorido. Tai jau yra tikra valgomoji druska. Be to, iš druskos gamina druskos rūgštį, sodą, grynąjį chlorą, nuodingas dujos. Druską vartoja dažų, keramikos ir dervų gamyboje, dirbtiniam ledui gaminti, odoms konservuoti ir t. t. Gyvulinė druska parduodama gabalais nevalyta.

skystimas, tam tikromis mašinomis tą sūrį išpumpuoja į viršų ir gabena į tvenkinius bei garinimo skyrius. Slapias druskos kasimo būdas yra žymiai ekonomiškėnis, pigesnis, todėl dabar jį vartoja beveik visos didesnės druskos kasyklos. Didžiausios druskos kasyklos yra Strasfurte, Vokietijoje, kur jos klodai siekia per 1000 metrų storumo. Po jų eina Vieličkos kasyklos, Lenkijoje: su 200 metrų storumo

Lietuvos kariūnai iškilmingam parade.

KAIP DABAR ISKASA DRUSKĄ

Tai daro vadinamu sausu ir šlapiu būdu. Sausu būdu druską kasa požemių urvuose, kaip akmens anglis. Druskos klodai suskirstomi sklypais po 100 metrų ilgumo ir 25 metrus platumo. Tarp sklypų daliekamos 8—10 metrų pločio sienos luboms palaikyti, o sklypai sujungiami koridoriais, kurie veda į šachtas. Iškasta druska į viršų išvežama vagoneliais, o iš gilesnių kasyklų iškeliami elektriniais keltuvais. Slapiu būdu druską kasa visai kitaip. Pirmiausia į druskos klodą išgręžia keletą šulinių, į kuriuos pilamas vanduo, kuris lengvai ištirpdo druską požemiuose. O kai tenai susidaro stipriai sūrus

klodais: Rumunijos Okno kasyklos ir Uralo kasyklos, Rusijoje, su 185 metrų storumo klodais.

IR LIETUVOJE BUVO DRUSKOS DIRBTUVES

Lietuvos šaltinių vandenysė taip pat yra nemaža druskos: Druskininkų, Birštono, Stakliškių mineraliniuose šaltiniuose ir kitur. Tačiau ten esamos druskos kiekis yra per mažas, kad apsimokėtų pradėti druskos gamybą. Bet XVII amžiuje ir Stakliškių šaltinių buvo mėginama gaminti druską ir tam reikalui ten net dirbtuvės buvo pastatytos. Vis tik ta gamyba ne pavyko, nes buvo labai netobula, brangi, todėl neapsimokėjo. Po to

daugiau jau nebuvo mėginta išgauti druską iš mūsų mineraliniu šaltinių. Dabar kasmet į mūsų kraštą buvo įvežama apie 32.800 tonų druskos, o paskutiniaisiais metais ir daugiau. Druską ligi šiol įsiveždavome iš Rusijos, Vokietijos Lenkijos ir šiek tiek iš Anglijos.

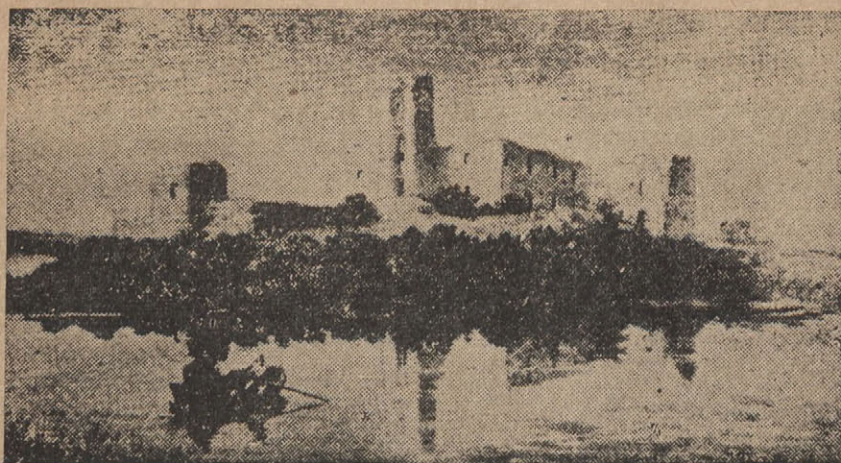
DRUSKOS PREKYBA LIETUVOJE SENOVĖJE

Lietuviai, neturėdami savų druskų kasyklų, gabenasi ją iš kaimy

laikais buvo labai pelninga.

DRUSKOS MUITAI IR DUOKLĖ BAUDŽIAVOS LAIKAIS.

XVI ir XVIII amžiuje bajorai ir didikai turėdavo teises be muitų įsivežti užsienių prekes ir laikydamo savo dvaruose druskos sandėlius. Valstiečiai buvo verčiami pirkti druską dvaruose ir brangiai mokėti. Jei ponai sąžinodavo, kad valstiečiai perkasi slaptai

Trakų pilis

nių kraštų — Lenkijos, Vokietijos ir Rusijos. Todėl dėl druskos reikalų dažnai iškildavo net rimtų ginčų ir kovų, kada kaimynai dėl politinių sumetimų imdavo trukdyti druskos prekybą. Kryžiuočių ordinas buvo gavęs Lietuvoje druskos prekybos monopolį. O kai kryžiuočiai pagal Nemuną prisistatė pilių ir ėmė trukdyti druskos pristatymą, lietuviai ėmė gabenti druską iš Lenkijos Norėdamas prisipausti Žemaičius kryžiuočių ordinas buvo išgavęs iš Vytauto uždraudimą, kad iš Lietuvos nebūtų pardavinėjama žemkončiams druska iš geležis. Vėliau, norėdami žemaičiams prisigerinti, kryžiuočiai siuntinėjo jų kunigaikšč. ir seniūnams dovanas — didelius druskos siuntinius. Tais laikais Žemaičiuose net keletą kartų buvo didelis druskos badas. Kai 1419 m. Vytautas įsakė iškrausti visus vokiečių druskos pirklis, kryžiuočiai ir kalavijuočiai vėl buvo uždraudę gabenti druską į Lietuvą. Druskos prekyba tais

druską iš kitur kur gaudavo žymiai pigiau, nždėdavo valstiečiams pabaudęs, plakdavo rykštėmis. Sunkiais badmečiais žmonės viralui „paskaninti“ vartodavo sūrių šaltinių šaltinių vandenį ir gamindavę druskos sūrimą iš pelelių. Tuo amatu versdavosi tam tikri druskininkai. Daugelis kelių, kuriais druska buvo gabenama iš kitų kraštų ir kontrabandos būdu, buvo praminti druskakeliais. Kai baudžiatvės laikais ūkininkai turėjo duoti dvarams duoklę, ir jų dažnai reikalavdavo ir druskos. Kai kuriems dvarams baudžiauninkai nuo kiekvieno valako žemės arba „dūmo“ turėjo kasmet duoti po du saiku druskos. Druskos duoklę arba jos vertę pinigais valstiečiai turėdavo mokėti kunigaikščiams, karaliams, o karo metu kairiuomenės išlaikymui.

Druskos badą Lietuvos žmonėms teko pergyventi Didžiojo karo metu, kada už druskos svarelių tekdavo mokėti auksiniais rubliais, svietu. kiaušiniai ir lašiniai.

A America não foi descoberta por Colombo

Não ha nada novo sob o sol, segundo um antigo proverbio. E apesar de sabe-lo, quando se nos depara um descobrimento historico ou cientifico que venha revolucionar o que tinhamos por definitivo, a surpresa que nos invade o espirito não tem limites. Agora chegou a vez de umas desconcertantes retificações de transcendencia universal, nada menos do que a imortal façanha do Descobrimento de Novo Continente atribuida até hoje ao genio aventureiro do "almirante genovez". Vai ser uma surpresa difficil poder arrebatat essa gloria ao navegente das Tres Caravelas, ja que o texto dos livros escolares de todo o universo dizem:

'Colombo descobriu a America em 1492'.

Os historiadores contemporaneos contedo, não astão de acôrdo com os livros escolares e a legislatura de tres dos Estados da União Norte Americana ordenou quo se inserisse nos textos didaticos: "Colombo chegou a America 500 anos depois que o Novo Mendo havia sido descoberto por Lief Ericsson".

Agora, John Munay Gibbon, historiador canadense, com muitos intolios e documentos prova claramente que estamos equivocados.

Nem Cristovam Colomb nem Lief Ericsson descobriram o Novo Mundo porque a America havia sido descoberta no ano de graça de 499 por um sarcedote budista chamado Hui-Sien que veiu num "junco" chinéz e desembarcou em Vancouver" no ano de 499 depois de Jesus Cristo.

O professor Gibbon cita numerosas autoridades inclusive um geografo do tempo de Jorge III, da Inglaterra, em seu novo livro chamado "O Caminho do Imperio" — a historia da estrada de ferro canadense do Pacifico — apresenta provas formidaveis de que realmente a America foi visitada por um chinés, no seculo quinto e que a que a viagem não era nova, porque os chinézes, em varias ocasiões, haviam visitado a costa ame-

ricane, e que os sarcedotes budistas, desde tempos remotos, tinham estado disseminando suas doutrinas na America.

"Na China — diz Mr. Gibbon — as viagens transpacificas eram delatadas minuciosamente nas cartas que foram recopiadas em cada dinastia pelos escritores da epoca. O geografo do rei Jorge III parece que teve em mãos uma dessas cartas que eludem a viagem do chinéz a costa noroeste da America,

"Tom Mac Innes, autor canadense e autoridade em assuntos orientais, em seu livro "Dias Chinésu", tambem relato a chegada a Mootka, em Vancouver, dos sarcedotes budistas, mil anos antes que Colombo pusésse seu pé a bordo da Santa Maria".

"Hui-Sien, missionario budista, segundo as autoridades, navegou pelo Pacifico em seu junco "Ti-Chan", pelo fim do seculo quinto e passou o inverno em Nootka, deixando ali tres monges para propagar o evangelho da Buda.

O tempo parece ter destruido este evangelho, porém moedas chinézas da dinastia TSI, que foram encontradas pela tripulação do barco do John Mears, em 1876, poderiam ser as reliquias da expedição budista do seculo V.

"Carlos Godfrec Heland, em 1875 publicou outro livro chamado 'Pesquisando a Descoberta da America pelos sarcedotes chinézes do seculo quinto', no qual resumiu a opinlão dos sabios europeus, sobre Hui-Sien e a tradução em inglez do relatorio de Hui-Sien a seu imperador, compreendendo todo o ano de 499 depois de Cristo, e editado no seculo decimo terceiro da dinastia de Man-Tuan-Hin. Dando onome de Fusandg ao Mexico e seus habitantes como aztecas, esses sabios acreditavam que a historia chinéza era um mito, mas Heland cita uma informação do coronel Barclay Konnon, de serviço geodesico americano, onde declara que a viagem da China á America pode ser feita sem

se perder de vista a terra, sinão por poucas horas. graças as numerosas ilhas do Arquipelago Atlantas, que se estende da península de Kamchtká, na costa meridional da Asia, até o proprio territorio do Alaska,

“Tom Mac-Innes, cita os mapas publicados por Thomaz Jefreys, geografo de Jorge III, nos quais Fusang se identifica com o territorio “descoberto“ por Don Juan de Fuaca, em 1592. que dizer, a ilha de Vancouver e a colonia britanica. Este mapa, publicado em 1716, reproduz os mapas chinezes recolhidos pela East-Indian Company. Mac-Innes escreve:

“Conheci muito ao crinologo Samuel Conling, e sei que esta convencido da verdade das atas de Hui-Sen, alegando ser provavel que Hui-Sen, pudesse ter chegado e costa oriental da America ou da ilha de Vancouver. No capitulo 54 da historia da dinastia Hiang, ha referencias sobre ilhas nas costas de Fusang. A costa, do Mexico ao Oregon, carece de ilhas; mas a Colombia Britanica está cheia e continuam até o Alaska e, continuando as 140 ilhas Alentas, até a costa asiatica.

* * *

Os descobrimentos, experiencias e conhecimentos obtidos pelos chinezes em suas relações com os paises estrangeiros, eram mencionados em seus anuarios. e num destes pode-se ler a historia da visita de Hui-Sen a Fusang e a descrição dos costumes dos habitantes deste continente, mil anos mais tarde. Realmente nota-se certa semelhança entre a descrição dos filhos de Fusang, e a que se fez mais tarde dos malas e dos incas. Traduzido do chinez, o anuario de Hui-Sien diz:

“Durante o reinado a dinastia Tsi, no primeiro ano da origem eterna — 499 antes da Cristo — chegou um sacerdote budista deste reino, que tinha o nome do mosteiro de Hoei-Schiu. — Hui-Sien — ou seja “compaixão humana“ — ao distrito de Hukuang e aos contiguos, que contou que

Fusang esta a umas 20.000 milhas chinezas na direção oriental de Tahan-Alaska e ao Oriente do reino do centro. Ali crescem muitas arvores cujas folhas se assemelham a Druida Cundifolia, mas os galhos, pelo contrario, são muito parecidos com o bambu e servem de alimento aos filhos dessa terra. O fruto é parecido com a pera, porém, é vermelho, Da fibra fazem um linho que empregam em seus trajés ou em suas fortificações; as cidades com muralhas não são conhecidos ali.

“Nessa terra existia a escrita e o papel é preparado com a fibra de Rusang. Sua gente não tem armas nem guerreira; mas para a justiça do reino tem uma prisão no norte e outra no sul.

Os delinquentes comuns são metidos na prisão, mas os que cometem ofensas maiores podem se casar,

“Ao rei dão nome de Ichi. Os nobres de primeira classe são Uneg; de segunda, Tuilu e de terceira, Natoscha. Quando o principe sai, acompanham-no os alaridos e as trombetas, As cores dos trajés variam com os anos. Nos primeiros dois ciclos de dez, a roupa é azul; nos dois seguintes, é vermelha; e consecutivamente, amarela, roxa e negra,

“Nessa terra não existe o ferro; mas ha cobre, ouro e prata, os quais não tem grande valor nem são usados para moedar“.

Seguem alguns detalbes sobre a constituição da familia e seus costumes,

Esta historia faz supor que tenha havido visitantes nesse paiz, anteriores a Kui-Sien, porque acrescenta:

“Em épocas anteriores, esses povos não viviam de acôrdo com a lei de Buda até a chegada dos monges de Kipiu“.

Tudo isso aconteceu mil anos antes de Cristovam Colombo sair em procura de um caminho para as Indias, e em seu lugar encontrou a Índia Ocidental. Foi cinco séculos antes que o scandinavo Lief Ericsson chegasse a costa americana. Até hoje Ericsson tem

recebido os louvores pela sua façanha, do ter sido o primeiro eu ropeu a pisar a costa da Norte America, honra que — segundo se depreende dos livros de Hui Sien — lhe é negada agora.

Faz setenta anos que o professor Ramus B. Anderson, atualmente em Madison, Wiscousin, detalhou o movimento dos "vileings" que descobriram o que hoje se chama Dinamarca e Islandia, e sob Eric o vermelho, a Groelandia.

Lief, o filho de Eric, segundo o doutor Andersen, chegou a costa da Terra Nova no ano 1000.

Com a idade de noventa anos o dr. Anderson viu tres legislaturas — a de Wiscousin, Minesote e Dakota do Norte — reconheceram a sua tèse, fixando a data de 9 de outubro como aniversario da

chegada de Eriesson: Naturalmente a America fora descoberta muito antes do nascimento de Hui-Sen, A maioria dos antropologos aceita a teoria do dr. Ales Herdlich, de que os antepassados dos indios da America vieram pelo que então era um istmo que unia o continente da Eurasia com o Alaska. Nos ultimos anos, contudo, os arqueologos encontraram indicios de que a civilização maior da America Central, e outra ainda mais velha do que ela, no vale de Tiaheanacu na republika da Bolivia, floresceram cerca de oito mil anos antes do periodo da civilização mais remota de que a Europa tenha conhecimento.

Como se ve, Colombo chegou tarde

* * *

A exploração do Mar Morto

COM o fim de explorar a innesgotavel caudas de substancias quimicas que o Mar Morto, contém, foi, não ha muito tempo, construida em sua parte meridional uma estação experimental. As experiencias deram resultados superiores ao que se esperavam: e, devido a isso, foi agora edificada, ao lado septentrional do referido mar, uma instalação analoga, muito mais vasta, a qual acaba de iniciar as suas atividades. Desde ha muito sabia-se que as aguas do Mar Morto estavam saturadas de potassa, bromo, chloreto oa magnésio e outros sais uteis, mas não se via a maneira de empheender a extração dessas substancias em grande escala. Somente nestes ultimos anos o problema foi encarado com a devida energia. Era, primeiramente, indispensavei estabelecer a exata proporção dos sais contidos no lago e, depois, estudar a probabilidade de obte-los mediante a evaporação solar.

Os operarios da empresa da extração de sais trabalham na agua em turnos apenas de um quarto de hora, arternados de du-

chas de agua doce, para desfazerem-se das camadas de sais que se lhes depositam no corpo.

Os atuais tanques de evaporação se estendem por uma superficie de 5 quilometros quadrados. A agua e aspirada por uma bomba de grande tamanho e distribuida nos tanques coiocados a maior altura, de onda cai, lenta e constantemente, dentro de recipientes coiocados mais em baixo, para terminar, outra vez, no lago. O sal comum é o que primeiro se deposita: segue-se a concentração da potassa bruta. E quando esta attinge a uma altura de oito a dez centimetros. é recolhida mecanicamente e transportada para a refinaria, onde, tratado com agua quente, produz o cloreto de potassio em toda a sua pureza. A agua que ja tem depositado o seu conteudo de potassa é, em seguida, levada a outro tanque onde se extrai dela o bromo: e, durante a estação do estio, deixa-se concentrar o liquido remanescente, sob a ação causiicante do sol, cuja temperatura atinge as vezes a 50 graus, para se poder então dar o

pradėjo sunkų pavergtųjų gyvenimą. Tik sunkus kasdieninis darbas duoda galimybės prasimaitinti tų neįžengiamų miškų glūdumose. Gi sunkus pragyvenimas atima bet koki norą turėti didesnę šeimą.

Ir tikrai apie 1600 m. bendras indėnų skaičius, siekęs apie 20 milijonų asmenų. Juk tai baisu, kai per trejetą šimtų metų tautoje išmiršta veik 95% žmonių.

Bet ne visą laiką ir europiečiai

neturi teisės lankytis ar gyventi be anų sutikimo. Žinoma, šiose vietose nykimas apsaugotas ir net jaučiamas nežymus priauglis, bet kitur, pav., Pietų Amerikos Brazilijos, Ekvadoro, Bolivijos valstybėse dar ir dabar indėnai palikti likimui. Ir kodėl čia niekas nebijo fakto, kad buvę teisėtieji krašto gyventojai greit išnyks, sunku išaiškinti.

„V.“

* * *

Avenida São João São Paulo mieste.

pasiliko tokie žiaurūs. Ilgainiui, pamatę savo pavergtųjų būklę ir išnaudojimą (daugelis indėnų dirbo miestuose sunkiausius darbus uždirbdami vos tik maistui), pasigailėjo jų ir suteikė daugiau laisvių bei išleido įstatymus, kuriais valstybės indėnus paėmė savo globon, tuo apsaugodami raudonodžius visiško išnykimo nuo žemės veido galimumą. Juk kuogi galėtų pasiteisinti baltoji rasė prieš istoriją, leidusi išnykt vienai žmonių rasei, kuri priklausė pastarosios.

Tos tikrai kilnios idėjos pirmosios ėmėsi Kanada ir Jungt. Amerikos Valstybės, įsteigdamos vadinamus rezervatus, kuriuose indėnai ne tik nėra varžomi, bet dargi jiems ten leidžiama tvarkytis savaip. Rezervatai užima ištisus žemės plotus: miškus, lygumas ir vandeningas vietas, kuriose neindė-

NETEISINGAS PRIEKAIŠTAS

— Man pasakoja, kad tamsta nori mane vesti tik todėl, kad aš iš savo tetos paveldėjau šimtą tūkstančių milreisų.

— Netiesa! Man visai nesvarbu ar jūs paveldėjote iš tetos ar iš ko kito.

— | —

TEATRE

— Pirma jūs sviedėte į artistą supuvusiais kiaušiniais o dabar jam plojate.

— Aš kišenėje turiu dar porą kiaušinių ir noriu, kad jis vėl pasirodytų.

— | —

deposito dos cristais de cloreto de magnésio.

A atual produção desta empresa é de 30.000 toneladas de potassa e 1.200 toneladas de bromo, por ano.

Segundo calculos estabelecidos ultimamente, deduz-se que, no Mar Morto, existem bilhões de toneladas de potassa e cerca de oitocentos milhões

de toneladas de bromo e de outras substancias tais, isto é, o suficiente para abastecer o mundo inteiro durante mil anos mais. Sem contar o rio Jordão e outras correntes que desembocam no lago Asphaltite, ou Mar Morto, renovam, sem cessar, as reservas das referidas substancias.

* * *

Existem duas Alemanhas ?

Mal decorara um lustro da terminação da guerra de 14 e um acontecimento imprevisto constituia o prenuncio de uma Alemanha que tendia a ser novamente bélica, dominadora, imperialista e conquistadora de mercados e territorios.

Esse acontecimento foi o "putsch" de Munchen, — 1923.

Que poder²a significar um movimento de algumas dezenas de homens dos quaeis 16 pereceram e repousam, hoje, em caixões de marmore negro a similar ebano, ao suntuosidade de um mausoluo de Koenigsplatz?

Quem poderia imaginar que de uma Alemanha ja quasi subjugada Pelo comunismo do Karl Radek, Thaelman e Max Heolz, surgiria um novo regime, uma mistica que, convertendo-se em religião de Estado por meio do conhecido "slogan" "Ein Reich, ein Volk, ein Fuehrer", iria levar a Alemanha a presente situação ?

Extremamente complexas são as origens da nacional-socialismo e muito longe teriamos de ir se quizessemos penetrar no amago da sua primeira célula vital, Mas parece-nos difícil contestar que, juntamente com a angustia económica, social e politica de após guerra, causas imediatas do movimento nacional-socialista; cabe a Nietzsche a primazia de uma corrente ideológica que durante o seculo XX conduziu a Alemanha a sua atual forma politica e social.

Niotsche foi o mais alto expoente do pensamento ético, no sentido alemão, do fim do século passado. Na forma idóal do "superhomem" concretizou ele o tipo do homem futuro, produto de sua filosofia que era uma "fusão do classico idealismo cultural alemão com o naturalismo darwinista-biológico de sua época". (1)

Ele proprio a justificou dando a uma das suas obras (2) o sub-titulo "Um prologo da filosofia do futuro"

Vinte e cinco anos após a sua morte, Elizabeth Foerster-Oietzsche, prefaciando uma edição desse livro, declara ter encontrado nos archivos de seu irmão nm esboço demonstrativo dos seis temas fundamentais que foram desenvolvidos.

Ai vamos encontrar textualmente dois dos grandes temas do mito nacional-socialista: raça e comunidade popular, — Rasse, Volkstam — que aliados ao conceito fundamental da "Genealogia da Moral" (3) obra suplementar daquela, completa o terceiro tema da mistica do nacional socialismo: o superhomem — "Fuehrer". —

No esboço referido por Elizabeth Foerster-Nietzsche estão contidos os dois primeiros temas. Primeiro "è mister que haja uma direção conciente por meio de propositos morais e principalmente por meio de um ideal de comunidade popular", e segundo, "a Europa democratica só póde libertar-se de sua escravidão por meio de uma sublime cultura, que precisa ser comandada por uma raça forte afim de que possa sustentar se".

A ideologia nietzscheana tomou vulto, corporificou-se e criou vida na concepção nacional-socialista. Mas não teria havido uma corrente de filosofos e pensadores que se opuzessem a essa concepção? Não teriam surgido espiritos lucidos e serenos que, dotados de uma cultura superior e de um co-

(1) — (Ueberwey. Govchichte der Philosophie — Vol. IV — pag. 543 — Mittler & Sohn — Berlin, 1923.

(2) — „Jenseits von Gut und Boese“ (Alfred Kroener Verlag — Leipzig 1924).

(3) — (Der Uebermensch ist der Sinn der Erde: o snperhomem é o genfo do mundo).

nhecimento profundo de seu paiz, não se tivessem rebelado contra a ideologia nitzscheana e apontassem o erro profundo de uma doutrina racista, conjugada aos temas comunidade popular e valorização do ditador?

Espíritos tulgurantes enfrentaram valorosamente essa ideologia e inúmeros alemães exilados, após a ascensão do nacional-socialismo, outro crime não praticaram senão pensar de modo contrario aos dirigentes da Alemanha atual. Para não citar indefinidamente, aí estão Eintein, Thomas e Heinrich Mann, Emil Ludwig, quatro entre as maiores intelectualidades germanicas condenadas a viver fóra de sua patria, pelo crime de pensar.

Mas ninguém sintetizou e renunciou com tanta clareza a situação e os destinos da Alemanha como Max Scheler, que juntamente com Husserl, seu mestre, constitue a mais alta expressão do pensamento filosófico alemão nos tempos modernos.

Em uma conferencia — “Wissen Und Kultur“ — pronunciada em 1926 na Academia Lessing, de Berlio, traçou Max Scheler um admiravel panorama da epoca, prevendo, pessimista mas objetiva, o que paderia suceder ao seu paiz se continuasse a trilhar o caminho pelo qual everedara.

Antevendo a forçada marcha dos acontecimentos que se sucederam, escrevia Scheler: “não encontro outras palavras para exprimir-me: apodera-se de mim um verdadeiro pavôr diante do crescente abandono da liberdade e da sensibilidade, crepusculo cinzento e disformo no qual, não sô este ou aquele paiz mas quasi todo o mundo civil zado se acha em grave perigo de submergir, de afundar-se lentamente, quasi sem perceber, E, contudo, a liberdade, espontaneidade ativa e pessoal do centro espirital do homem — é a condição primeiro e fundamental para a cultura e o esclarecimento da humanidade.

Completando as razões aduzidas em uma das suas obras fundamentais — “Wissen und Gesellschaft“ — relaciona os movimentos alemães que, ha tres lustros hostilizaram toda a filosofia e a ciencia autenticas, aí incluindo: a) “as turvas ideologias dos movimentos nacionalistas populares que, cegos a realidade européa e embria-

gador de imaginários e absolutos apriorismos raciais obscurecem sob todas as formas nosso horizonte mundial, sem compreender a situação do mundo, que esta pedindo uma nova solidariedade dos povos europeus“, e b — “as pretensões arbitrarías de toda especie, salvadores do mundo, egocentricos, rídículos e fantasticos, cujo lamentavel diletantismo se torna tanto mais inconciente quanto mais se avoluma o seu sequito de gente anciosa de submissão“.

E termina por afirmar: “Tudo isso é decomposição e decadencia“!

Para livrar-se da barbarie científica e sistemática só ha uma solução: a cultura a serviço do saber de salvação, tal como a encarna, do modo mais sublime, Goethe.

Analisando a crise democrática, Scheler escreveu: “sô por um caminho pôde a democracia salvar-se da ditadura e salvar ao mesmo tempo os bens da cultura e da ciencia: limitando-se, e colocando-se a serviço do espirito e da cultura ao envés de pretender domina-los. Do contrario, sô resta uma solução: uma despótica ditadura ilustrada, que sem levar em consideração o sentir das massas hostis a cultura e seus estados maiores, domine-as com o latego, o sabre e o torrão de assucar“.

O confronto das idéias fundamentais de Nietzsche e de Max Scheler, distanciados cronologicamente, um quarto de século um do outro levaria o observador atento a pergunta que encima estas linhas: existem realmente duas Alemanhas, uma que se exhibe autoritaria, e outra humanista, democrática e nobre?

Si existem, em que proporção a massa dos 75 milhões do seu povo esta ha representada? Quais as reações que em determinado periodo da historia poderiam surgir?

A existencia de um bloco democratico e humanista na Alemanha, composto principalmente de grande parte da mais pura elite intelectual, artistica e científica é uma realidade. Até onde, porém, o seu poder, quais os seus recursos, quais os meios de obter a vitória, em que tempo a conseguira, são questões impossiveis de responder sem o risco de cair no dominio da profecia.

Essa dualidade ideológica é, toda-

via, um fato. Não se compreenderia que num país onde a ciência e a cultura atingiram um grau de progresso verdadeiramente espantoso, não houvesse homens que, que elargando os seus horizontes mentais, reagissem contra a fórme de barbarie e de fanatismo que assola aqnela região europeia.

Seria cometer uma injustiça, julgar que de 75 milhões não se salva nem uma pequena parte que, imune e febre de uma religiã pagã estatal, so, brepaira serena e firme, receiosa dos

accobros de uma civilização que ameaça sossobrar totalmante.

O juizo da historia sera feito e passado a borrasca, assim como apçs a guerra do 14, o sentimento e o pensamento humanista predominaram a patria de Kant, da mesma forma, que simbolo imortal sonhado por Goethe, surgira novamente o ideal humanista a reclamar para os inocentes e os puros, a sentença de justiça afirmando que a Alemanha de Goethe não é a Alemanha de Hitler!

Juokai

GERAS DAKTARAS.

— Tamsta kuone prisiekdamas tvirtinai, kad gali išgydyti nuo kiekvie nos ligos, teisybė?

— Tikra teisybė! Ir mano gydymas visada duoda puikiausių vausių, jeigu tik atsidėjęs klauso visų mano nurodymų.

— Bet mano sūnus ištikus metus gėrė tamstos išgirtus vaistus ir vis dėl to, gerdamas paskutinę dozą, ėmė ir numirė.

— Na, matote, kad mano teisybė. Jis neklausė kaip reikiant mano nurodymų. Juk aš sakiau jam, kad jis pri valė gerti tuos vaistus ištikus dvi jus metus. Jeigu būtų pagėręs, kaip aš liepiau, dviejus metus, tai tikrai būtų pasveikęs.

NEBLOGAS PASIŪLYMAS

— Maryt, mes dabar žaiskime zoologijos sodą, — taria Jonukas.

— Na, o kaip? — klausia Marytė.

— Aš būsiu beždžionė, ir tu mane maitinsi pyragaičiais.

TEISME

Teisėjas: — Ponia, tai buvo tikrai didvyriška iš tamstos pusės pagauti įsilaužėlių nakties metu ir pristatyti teisin gumo rankoms. Bet, mano manymu, vistiek nevertėjo žmogui apdaužyti abi akis ir išmušti priekinius lantis.

Liudininkė: — Iš kur aš galėjau žinoti, kad tai vagis? Aš maniau, kad mano vyras grįžta visą naktį, kažkur latravęs!

RIMTAS ABEJOJIMAS

Teta pirmą kartą nusivedė mažąjį Jonuką į zoologijos sodą. Apžiūrinėjant vieną narvą, Jonukas klausia:

— Kas čia per sutvėrimas?

— Vandeninė kiaulė.

— Tai, tur būt, netiesa, jei ji į vandenį eina tai iš viso ji ne kiaulė!

PAMIRŠO

Gydytojas: — Jūs sakote, kad ligšiol išgerdavote per dieną po literį skaidriosios. Tai perdaug ir jūs dabar galite išgerti nedaugiau pusės.

Pacijentas: — Atsiprašau, ponas daktare, man rodos, kad aš buvau su klydęs, išgerdavau po 2 literius.

GERA ŽMONA

— Jonas turi labai gera žmoną. Ji jam numauna kas vakarą batus.

— Kai jis namo pareina?

— Ne. Kai jis iš namų nori išeiti.

TĖVELIO PASAKOS

— Mamyte, ar kiekviena pasaka prasideda: „Seniai, labai seniai...“

— Ne, vaikeli. Yra pasakų, kurios prasideda taip: „Šį vakarą turiu eiti į posėdį.“ Paklausk tėvelio, jis tau papasakos.

— Petras ir Antanas yra neperskiriami draugai!

— Iš kur žinai?

— Vakaraus reikėjo net penkių policininkų, kol juos išskyrė.

INDĖNAI

Atradus Ameriką 1492 m. sužino-
ta, kad ten gyvenama žmonių, kurie
turi rausvą odą ir gana aukštą kultū-
rą, kurie yra organizuoti ir turi val-
dovus. Tas dalykas daugelį ano laiko
žmonių gerokai nustebino: juk jie nė
sapnuote nesapnavo, kad kažkur už
vandenynų gali gyventi tokie pat žmo-
nės (tik kitokios spalvos). Tai buvo
kažkas panašu į pasaką negu į tikro-
vę. Bet raudonodžiai buvo malonūs ir
duosnūs „baltiesiems dievams – euro-
piečiams – ispanams. Draugiškumo

buvo nepalyginamai geresnė už indė-
nų, bet persvaros ilgą laiką jie netu-
rėjo. Ir visai suprantama. Indėnai ko-
vodami už laisvę ir gindami savo tur-
tus stengėsi iš paskutiniųjų nepasiduoti;
sugautas indėnas mirdavo kankinamas,
bet priešas iš jo neišgaudavo nė vieno
aiktelėjimo. Aišku, kad ir ispanas pa-
tekęs į indėnų rankosna turėdavo at-
sisveikinti su gyvenimu. Iš čia kilo
legendos, būk indėnai esą tokie žiau-
rūs, kaip niekas kitas pasaulyje: kiek-
vieną sugautą baltaodį skalpuodavo

Brazilijos indėnai

ženklan raudonieji indėnai pripildė
atėjų laivus auksu ir brangenybė-
mis. Bet šituo savo vaišingumo mostu
indėnai įsigijo baisius ir žiaurius prie-
šus, valdančius žaibus ir griaustinį
(mokančius šaudyti). Blizgančios smil-
tytės atėmė ispanams (Amerikos atradė-
jams) protą. Jie pamiršo savo orumą
ir pagarbą vaišingiems to krašto gy-
ventojams ir per jų kūnus pradėjo
veržtis į turtus, prie aukso, nors tai
buvo plėšimas.

Indėnai tik dabar pamatė, kas per
paukčiai yra juos aplankę. Jie buvo
priversti gintis, iškasdami „karo kir-
vį“, savo mažai pavojingais lankais ir
ietimis prieš ispanų šaunamus ginklus.
Nors ispanų ginklai ir karo taktika

(nupiaudavo su plaukais galvos odą ir
ją pasilikdavo sau kaip karo talisma-
ną) ir tik tuomet rišdavo prie kanki-
nimų stulpų. Karas, ar dar geriau, is-
panai išmokė indėnus to žiaurumo,
kurio prieš tai jie nežinojo.

Vis delto nuolatinis budėjimas ir
neužtikrintas rytojus indėnus galutinai
sužlugdė. Kasdien jie mirė šimtais, o
prieauglio nebuvo. Po šių karų, kai
indėnai galutinai buvo nugalėti ir jų
tėvynė pavergta, prasidėjo didžiaus-
ia visos raudonosios rasės tragedija
— nykimas. Suvargę ir nusilpę, jie
pasitraukė į didžiausias kraštų gi-
lumas, kur išsisklaidę mažais būreliais

(Nukelta į 48 pusl.)

IVAIRENYBĖS

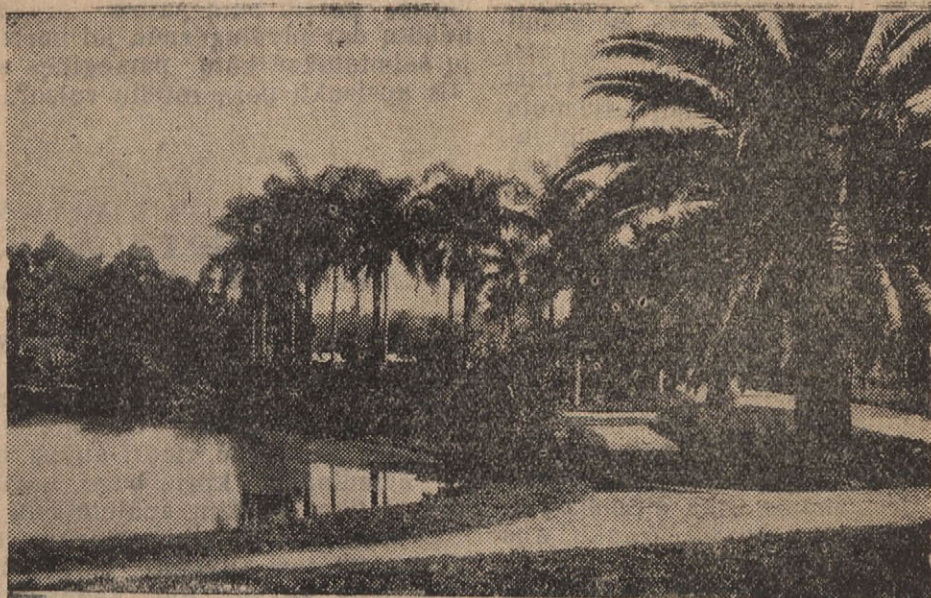
Vezuvijus

Kas yra Vezuvijus, jau esate girdėję. Daugiau apie jį štai ką galite žinoti.

Vezuvijaus ugniakalnis yra Italijoje, prie Neapolio įlankos. Dabar Vezuvijus yra 1218 metrų aukščio; prieš 1906 metų išsiveržimą jis buvo 1280 metrų aukščio. Manoma, kad priešisto-

rytuose istorikui Tacitui. Iš tų laiškų trumpai galima susidaryti tokį ano išsiveržimo išvaizdą:

„Apie pirmą valandą po pietų pasirodė nepaprasto pavidalo debesis. Tas debesis kilo iš vieno kalno, bet iš tolo nebuvo matyti, iš kurio. Tik vėliau sužinojome, kad tas kalnas buvo Vezuvijaus kalnas. Tas debesis iškilo nepaprastai aukštai. Viršūnėje jis iš-

Palermo parkas Buenos Aires mieste.

riniais laikais jis buvo dvigubai aukštesnis, negu dabar.

Vezuvijaus krateris, arba gerklė turi apie 2 kilometrų aplinkui ir 30 metrų gylio.

Garsiausias Vezuvijaus išsiveržimas buvo 79 metais, t. y. prieš 1860 metų. To išsiveržimo metu ugniakalnio lava (skysta sutirpusia uolų medžiaga) užvertė Pompėjos, Herkulano ir Stabijos miestus. Nuostolių buvo padaryta milžiniškų. Vien tik žmonių žuvo apie 200 tūkstančių. Tų miestų kasinėjimai rodo, kad daugumas žmonių žuvo visai staigiai, kur kas buvo — prie stalo, lovoje ir kt. Tos nelaimės aprašymą randame Plinijaus Jaunojo dviejuose laiškuose, ra-

sišakojo lyg koks medis. Iš pradžių tas debesis buvo baltas, o paskui visai pajuodo. Netrukus iš kalno viršūnės pradėjo veržtis milžiniški ugnies liežuiviai. Atrodė, kad visas kalnas dega. Iš dangaus pradėjo birti pelenai ir net įkaitę, pajuodę, sutrūkinęję uolų gabalai. Juodas debesis užgulė visą apylinkę ir pasidarė tamsiausia naktis. Kai naktis išsisklaidė, didelių apylinkių nė pažinti nebuvo galima. Vietoj miestų sodybų, žaliujančių laukų, baltavo lygi, garuojanti dykuma“.

Vezuvijus vėliau dar daug kartų yra parodęs savo galybę ir padaręs daugybę nuostolių.

* * *

Apsvilusí Burtininkė.

Gražiausioje Paryžiaus gatvėje gyveno žinoma burtininkė Olga d'Emma, kurios verslas taip gražiai žydi, jog ji gali nuomoti aštuonių kambarių butą. Puikus laukiamasis kambarys, dar gražesni kiti kambariai, sudarė pavydėti na auksinį voratinklį, į kurį išiveldavo labai daug paryžiečių ir prietaringų amerikiečių.

Olga d'Emma buvo jau vyresnio amžiaus ir savo verslui reikalingą grėžį ji labai uoliai prižiūrėdavo. Tepdavosi visokiais tepalais ir kas trečią dieną eidavo pas tą patį kirpėją. Kirpėjas sužinojo pamažu, kad tai esanti žinoma burtininkė ir vieną dieną pats, pas ją nuėjo pasiteirauti, ką jį turi daryti su savo 50.000 frankų. Burtininkė patarė juos paimti iš banko ir investuoti į tam tikrus biznius. Kirpėjas paklausė ir investavo, bet greit ne teko savo visų pinigų. Niekas nesistebės, kad jį buvo truputį susijaudinęs ir užpykęs, kada garsioji burtininkė vėl užsuko pas jį susifrizuoti plaukus. Drebančiomis rankomis jį paėmė ligi raudonumo įkaitintas plaukų reples ir jas pridėjo vargšei burtininkei prie gilaus nugaros iškirpimo. Atsitiko kažkas baisaus ir burtininkei nelaukto. Jai teko gulėti ligoninėje septynias savaites. Dabar madame Olga d'Emma reikalauja iš kirpėjo 10.000 frankų, nes tiek ji nustojo pajamų negalėdama dirbti, o kirpėjas iš burtininkės reikalauja 50.000 frankų, kurie žuvo naudojan-tis jos patarimu ir dar gražinti honorarą. Susikompromitavo abudu: burtininkė blogai išpranašavo, o kirpėjas blogai frizavo.

* * *

Pieno Ūkis ir Muzika.

Vienas Australijos farmeris, verčiasis pieno ūkiu, tvirtina, kad karvės daug lengviau melžti ir jos daug daugiau duoda pieno, jei melžimo laiku jos girdi muziką. Tad šis sumanus farmeris karvių tvartuose įtaisęs radio o vasara į laukus jo melžėjai eina su patefonais.

Tačiau pasirodo, kad karvėms nekieviena muzika tinka. Pasak farm.,

kurio patyrimui tenka pasitykėti, rumbos muzika (rumba— toks moderniškasis šokis) esanti net kenksminga, nes karvės suerzintos nuo jos lieka ir jokios naudos iš to nesą. Taip pat nesusižavinčios karvės ir fokstrotais. Kiek labiau mėgsta keturkojės pieno tiekėjos melancholišką tango muziką. Bet užtat išgirdusios puikius Štrauso valsus, karvės einančios tiesiog iš proto. Jos pradedančios į taktą trepsėti kojomis ir linguoti galvomis ir taip susijaudinančios kad pamirštančios, kad jos melžiamos ir duodančios pieno, kiek tik nori...

Taip pasakoja tas Australijos farmeris. Įdomu būtų patirti, ar karvės nebūtų dar pieningesnės, jei gerbiamas jų šeimininkas būtų pamėginęs su jomis apsisukti porą ratelių valso?...

* * *

GUMOS ATRADIMO IR PRITAIKYMO ISTORIJA

Kolumbas antrą kartą atvykęs į Ameriką /XV a./ ieškojo aukso. Tarp kitko jis pastebėjo jaunos indėnus žaidžiant su sviedinuku. Grįždamas į Europą jis parsivežė vietoj aukso keletą tų sviedinukų, kurie buvo pagaminti iš tam tikrų medžių sukietėjusių syvų.

Europoje Kolumbas aturėjo skolų, kurias tikėjosi atlyginti parsivežtu iš Amerikos aukso. Bet kadangi grįžo be aukso, tai buvo įmestas į kalėjimą. Nei Kolumbas nei jo kalintojai karalius Ferdinandas su karaliene Izabele tada nesitikėjo, kad minitieji medžių syvai savy slepia milijonus.

1931 m. Paryžiaus Akademija pasiuntė keletą tyrinėtojų į Pietų Ameriką. Tyrinėtojas La Condamine rašė apie medį: „Iš medžio bėga syvai, kurie kietėja ir pajuosta ore“. Jis pastebėjo, kad indėnai iš tų syvų dirbdinasi vandens nepraleidžiančius drabužius, nedužtamus indus ir k. Tas medis gavo pavadinimą „caoutchouc“ („verkiantis medis“).

Neužilgo portugalai pradėjo importuoti tuos išdirbinius. Net pats Portugalijos karalius parsiusdino iš Brazilijos keistus guminius drabužius.

Apie 1770 metus toji guma pateko į anglų rankas. Anglas Priestley pas-

tebėjo, kad ta guma trina paišelio brūkšnius. Tada gumą pradėjo naudoti menininkai paiengvindami savo darbą /iš tų laikų liko pavadinimas „rubber“/.

Kitas tyrinėtojas, amerikietis Charles Goodyear iš Connecticut, net ištisas dienas ir naktis skyrė bandymams su ta guma. Tai buvo 1839 m. Bandy mus bedarant gumos gabalėlis atsitiktinai įkrito į ugnį. Išėmus gumą iš ugnies su nustebimu pastebėjo, kad ją galima tampyti ir lankstyti. Mokslininkas tuojuo išmėgino ar guma tų savo ypatybių nenustos šaltyje, bet ji ir ten liko lanksti. Tuo tarpu iki to laiko guma buvo jautri oro atmainoms ir tuomi sudarydavo nepatogumų vartojime.

Minėtas „verkiantis medis“ auga Amazonės upės apylinkėse, kur daug drėgmės ir temperatūra yra visą laiką pastovi. Tie medžiai Brazilijos giriose buvo sunkiai prieinami. Angliui Wickham pavyko bandymai tuos medžius specialiai išsiauginti ir kitur. Dabar gumos medžiais įvairiose vietose yra užsodintas apie 3,5 mil. akrų žemės plotas ir kasmet pagaminama apie 400.000 tonų gumos.

Dabar gumos dirbiniai plačiai vartojami ir jie suteikia kasdieniniame gyvenime daug patogumų. Tik dėl gumos su jos ypatybėmis pritaikymo praktiškame gyvenime jau nėra prabanga telefonas, radio, automobilis. Bet dar galima tikėtis naujų išradimų, naujų gumos pritaikymų praktiškame gyvenime.

KIEK KAŠTUOJA KARO DIENA EUROPOJE?

Ekonomistai apskaičiavo, kad kiekviena dabartinio karo diena Europoje kaštuoja 61 milijoną dolerių. Iš tos sumos Anglijai tenka 21 milijonas dol. Prancūzijai 12 mil. dol. Vokietijai 12 mil. dol. ir Rusijai 4 mil. dol. Likusią sumos dalį išleidžia mažosios valstybės, besirūpindamos savo apsauga.

KINAI SUSIDOMĖJO REPORTERIO DANTIMIS.

Pas vieną reporterį, kuris stebėjo ir aprašė rusų ir japonų karą, Korejoje, kartą atėjo kapitonas ir pranešė

jam, kad visi miesto gyventojai esą susirinkę dideleje aikštėje ties jo langų ir nori jį matyti verandoje. Reporteris, manydamas, kad žmonės susidomėję juo kaip žurnalistu, išėjo su pastenkinimu į verandą. Bet jam išėjus kapitonas paprašė išsiimti įdėtus dantis. Minia labai stebėjosi ta reporterio nepaprasta galia ir triukšmingai plojo. Reporteris turėjo net ištisą pusvalandį išiminėti dantis.

SPARTI BAŽNYČIŲ STATYBA.

Paryžiaus dieocijoje per pėreitus 6 metus buvo pastatyta 96 bažnyčios ir 6 koplyčios. Dabar 7 yra statomos ir 10 bus tuojuo pradėtos. Neto limoje ateityje yra nu patoma pradėti statyti dar 15 bažnyčių.

SLAPTI TELEFONAI.

Apie 50,000 šeimynų — trečdalis jų gyvena New Yorke ir Los Angeles — turi slaptus telefono numerius kurie nėra įrašyti telefono knygose ir kompanijos jų neišduoda. Tos šeimynos, jei tik yra susitariusios, gali tarp savęs susižinoti slapčiausiai reikalais.

ŽYDAI GRĮŽTA Į PALESTINĄ.

Per paskutinius 19 metų gyventojų skaičius Palestinoje pašoko nuo 50,005 iki 500.000. Per 3 metus /1933—1935/ į Palestiną atvyko 162.000 žydų. Žinoma, tas skaičius dabar dar padidė jo dėl dabartinių žydų persekiojimų.

TEISME

Teisėjas: — Tamsta esi kaltinama už išplūdimą ponios R. Gal tamsta atsiprašysi ponią ir paprašysi, kad dova notų?

Tarnaitė: — Aš, ponas teisėjuo, kai ją plūdau, tada ir atsiprašinėjuo, ir atleidimo prašiau.

Teisėjas: — Kokiu būdu?

Tarnaitė: — Paprastu. Aš jai sakiau: dovanok jau, poniute, bet tamsta tokia karvė, kokios paieškoti reikia. Tarnauti tokiai šliurei aš daugiau nebenoriu ir todėl prašau mane atleisti.

Informacija.

LAIKO SKIRTUMAS

Kai São Paulo mieste būna 12 val., Kaune yra 16, 30 val., Neujorke — 10 val., Tokio — 24 val., Londone — 15 val., Paryžiuje 15 val. Romoje ir Berlyne — 17 val., Buenos Aires — 11 val.

BRAZILIJOS PAŠTO TARIFAS

Vidaus tarifas

Paprasti laiškai iki 20 gr. -- 400 reisų. Toliau už kiekvieną 20 gr. po 200 reisų. Atviri laiškai, atvirutės — 200 reisų. Siuntiniai iki 100 gr. 600 reisų. Spausdiniai iki 50 gr. 100 reisų, už kiekvieną 100 gr. po 200 reisų už 200 gr. Už kiekvieną 100 gr. viršaus po 150 reisų. Knygos 100 gr. po 050 reisų. Rankraščiai 100 gr. 300 reisų.

Užsienio tarifas

Laiškai iki 20 gr. — 1\$200 r., už kiekvieną 20 gr. viršaus — 700 r. Atviri laiškai — 500 r. Spausdiniai iki 50 gr. — 250 r. už kiekvieną, 500 gr. po 250 r. Rankraščiai iki 250 gr. — 1\$200 r., iki 300 gr. — 1\$200 r., už kiekvieną 50 gr. viršaus po 250 reisų.

S V A R B E S N Ė S S Ą O P A U L O Į S T A I G O S

Estado Interventorius: Palacio Campos Elyzeos — Al. Rio Branco, 34.
Žemių ir kolonizacijos departamentas: Rua Visc. de Parnahyba, 1316.
Agricultūros departamentas: Largo do Thezouro, 6
Darbo departamentas: Parque Dom Petro II.
Teismo rūmai (Palacio de Justiça): Rua 11 de Agosto.
Tardymo kabinetas (Gabinete de Investinações): Rua dos Gusmões, 410.
Svetimšalių registracijos įstaiga (Delegacia dos Estrangeiros) Rua Visc. Rio Branco, esq. Timbyras.

L I G O N I N Ė S

Santa Casa de Misericordia: Rua Cesario Mota, 3 — gydo veltui.
Cruz Vermelha Brasileira /vaikų ligoninė/: Indianopolis.
Instituto Hygiene: Rua Brigadeiro Tobias. Teikiama dovanai medicinos pagalba susirgus veneros ligomis.
Maternidade de S. Paulo: Rua Frei Caneca. /Gimdymo ligoninė/.
Policlinica: rua do Carmo. — Apžiūri ligonius veltui.

S Ą O P A U L O L I E T U V I Ų Į S T A I G O S

Lietuvos Respublikos Konsulatas: Rua Aureliano Coutinho, 88, Tel. 5.4275.
Darbo valandos — nuo 9 iki 15 val. Šeštadieniais — nuo 9 iki 12 val.
„LIETUVIO“ Redakcija ir Administracija: rua Bandeirantes, 474.
Tel. 4-3925. Darbo valandos nuo 9 iki 13 ir nuo 13 iki 19 val.
„Šviesos“ redakcija: Matriz do Santo Antonio do Pari.
„Lietuvių Aido Brazilijoje“ redakcija: rua da Mooca, 1724.

Stasio Sliktos SIUVYKLA „ESTAN“

Didelis įvairiausių medžiagų pasirinkimas.

Visiška atsakomybė už darbą. Darbas greitas ir sąžiningas. Siūvykloje „ESTAN“ yra ir gatavų geros medžiagos kostiumų nuo 130\$000 iki 300\$000

Be to yra specialus moteriškų rūbų skyrius, kur siuvami kostiumai ir paltai.

Siūvyklos Centras:

Rua da Conceição, 79-A (netoli Luz stoties)

Skyrius; Rua da Conceição, 11